

รายงานการวิจัย

การศึกษาโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษานักศึกษาที่มี

ปัญหาด้านการเรียน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

A study on academic supporting program: A case study of

students with academic problems, Faculty of Education,

Songkhla Rajabhat University

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณกองทุนวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2555

ชื่องานวิจัย: การศึกษาโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษานักศึกษาที่มีปัญหา
ด้านการเรียน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผู้วิจัย: กุลยา ก่อสุวรรณ
ณัฐรินทร์ แซ่จุง

คณะ: ครุศาสตร์

ปี: 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของ
นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน และ 2)
เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน กลุ่ม
ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
จำนวน 14 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) โปรแกรมการช่วยเหลือ
ด้านการเรียน 2) แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโปรแกรมการ
ช่วยเหลือด้านการเรียน และ 4) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน สถิติ
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ The Wilcoxon
Matched-Pairs Signed-Ranks test ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถูกวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิง
เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนในภาพรวมหลังเข้าร่วมใน
โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน สูงกว่าก่อนเข้าร่วมในโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 โดยที่นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสม
สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน
ในภาพรวมในระดับปานกลาง
3. นักศึกษามีความเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่
1) ความประทับใจต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 3) เจตคติ
ทางบวกต่อการเรียน 4) มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองมากขึ้น และ 5) พฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวก และ
6) สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนดีขึ้น

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา นักศึกษาที่มีความ
เสี่ยงในการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันได้

เลข Bib#	1138795
วันที่	28 ต.ค. 2555
เลขเรียกหนังสือ	371.9 ก 41 ก

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้จากความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่ายผู้ที่ให้การสนับสนุนที่สำคัญ คือ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ได้อนุมัติทุนในการทำวิจัยครั้งนี้ ซึ่งคณะผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

บุคคลอีกหลายฝ่ายที่ช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จได้ ได้แก่ ดร.ยุวดี วิริยางกูร ซึ่งเป็นบุคคลแรกๆ ที่ได้มีส่วนช่วยให้เกิดแนวคิดในการช่วยเหลือเนื่องจากเห็นปัญหาของนักศึกษาที่จะต้องออกจากการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร่วมวางแผนจัดโปรแกรมเหลือด้านการเรียน ดำเนินการคัดเลือกนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียน ตลอดจนกระบวนการเก็บข้อมูล และการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ ซึ่งคณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมากในความช่วยเหลือเหล่านี้

บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องเอ่ยนามในครั้งนี้ได้แก่ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ โพธิ์สาร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดีตลอดมา ท่านผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ได้แก่ ดร.รุ่งทิภา นามบำรุง ดร.สุวิทย์ ช่างพินิจ และ ดร.ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์ ที่กรุณาตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือในการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรันทรินทร์ ชำนาญกิจ ที่กรุณาช่วยเป็นวิทยากรในการอบรม คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

บุคคลที่มีส่วนสำคัญในการวิจัยที่คณะผู้วิจัยระลึกถึงตลอดมา คือ บุคลากรหลักในหน่วยบริการสนับสนุนนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ คุณหทัยรัตน์ ศรีชัยชนะ และ คุณปวีรศา ทองรักษ์ ที่ทุ่มเทในการทำงานกับนักศึกษาเหล่านี้จนเสร็จสิ้นโครงการ ขอขอบคุณนักศึกษาทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้คณะผู้วิจัยได้เรียนรู้ในการทำงานที่จะเกิดประโยชน์แก่นักศึกษาคนอื่นๆ ต่อไป คณะผู้วิจัยขอขอบ คุณทุกๆ ท่านที่ได้มีส่วนร่วมให้เกิดการวิจัย และมีส่วนช่วยให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คณะผู้วิจัย
มิถุนายน 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(ข)
กิตติกรรมประกาศ.....	(ค)
สารบัญ.....	(ง)
สารบัญตาราง.....	(ฉ)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การศึกษาในระดับอุดมศึกษา.....	10
ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	12
การช่วยเหลือนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้.....	16
การออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน.....	19
การช่วยเหลือนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน.....	21
ศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ.....	25
การสร้างโปรแกรมและการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่.....	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การสร้างโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน.....	34
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การนำโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนไปใช้.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สรุปผลการวิจัย.....	56
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	57
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผล.....	58
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	63
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้.....	63
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	64
เอกสารอ้างอิง.....	65
ภาคผนวก.....	70
ภาคผนวก ก.....	71
ภาคผนวก ข.....	73
ภาคผนวก ค.....	75
ภาคผนวก ง.....	78
ประวัติผู้วิจัย.....	81

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียน.....	33
2 กิจกรรมในโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน.....	38
3 คะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน	44
4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน.....	45
ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน	
5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน.....	46
ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน	
6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีปัญหาการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือ ด้านการเรียนกับค่าเฉลี่ยของเพื่อนที่ไม่มีปัญหาทางการเรียน	47
7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ชั้นปีที่ 2.....	48
ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน	
8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีปัญหาทางการเรียน.....	49
ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน	
9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสม ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3.....	50
ที่มีปัญหาการเรียนและได้รับโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน กับค่าเฉลี่ยของเพื่อนที่ไม่มีปัญหาทางการเรียน	
10 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียน.....	51
ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน	
11 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียน.....	52
ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน	
12 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

นักศึกษาที่เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาจำนวนไม่น้อยไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดและต้องออกกลางคัน (Mazzotti, Test, & Wood, 2012) ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านี้ อาจเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ ประการแรก นักศึกษาเหล่านั้นมีพื้นฐานทางการศึกษาไม่ดี ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจสะสมมาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทำให้การเรียนในระดับอุดมศึกษามีปัญหาตามไปด้วย ประการที่สอง การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษาอย่างมาก แต่นักศึกษาเหล่านั้นกลับไม่ได้รับการเตรียมตัวสำหรับการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอ เช่น การจัดการกับเวลา การควบคุมตนเอง มาตรฐานทางวิชาการที่สูงขึ้น ความช่วยเหลือจากครูและบุคลากรที่ลดลง เป็นต้น ประการที่สาม นักศึกษาไม่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบขณะเรียนในระดับอุดมศึกษา และประการที่สี่ นักศึกษาอาจมีความต้องการพิเศษซึ่งพบได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่งความบกพร่องเหล่านั้นอาจเป็นความบกพร่องระดับเล็กน้อย เช่น ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) แต่ไม่ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังนั้น ไม่ว่าจะมีความต้องการพิเศษหรือไม่ก็ตาม นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก็ถือเป็นนักศึกษากลุ่มเสี่ยง (At-risk students) และจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเช่นกัน

ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นความต้องการพิเศษประเภทหนึ่งซึ่งพบได้มากที่สุด ในจำนวนภาวะบกพร่องทั้งหมด (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) ลักษณะที่ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้แตกต่างจากความบกพร่องด้านอื่นคือ บุคคลเหล่านี้มีระดับสติปัญญาปกติหรืออาจมีระดับสติปัญญาสูงอยู่ในระดับฉลาดมากหรืออัจฉริยะ แต่กลับมีปัญหาทางการเรียน ซึ่งบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ส่วนใหญ่ (ประมาณ ร้อยละ 80) มีปัญหาด้านการอ่าน เช่น อ่านไม่ออก อ่านได้ช้า อ่านตะกุกตะกัก อ่านตกๆ หล่นๆ อ่านข้ามคำหรืออ่านข้ามบรรทัด หรือไม่สามารถจับใจความที่อ่านได้ เป็นต้น นอกจากนี้ปัญหาด้านการอ่านแล้ว บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อาจมีปัญหาด้านการเขียน การสะกดคำ การพูด หรือแม้กระทั่งทักษะทางคณิตศาสตร์ แต่ไม่มีปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ลักษณะอื่นๆ ที่ทั่วไปสามารถทำได้เฉกเช่นคนปกติ ดังนั้น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สามารถพบได้ในทุกโรงเรียน และทุกสังคม

นอกจากปัญหาทางการเรียนหรือทักษะทางวิชาการแล้ว ปัญหาที่พบบ่อยสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อื่นๆ เกี่ยวข้องถึงลักษณะทางจิตวิทยาด้วย เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้น ถึงแม้มีสติปัญญาในระดับเฉลี่ยวฉลาด แต่เมื่อมีปัญหาการอ่าน เด็กจะไม่สามารถเรียนในวิชาอื่นๆ ได้ ความ

ล้มเหลวจากปัญหาการอ่านส่งผลถึงปัญหาการเรียนนั้นเป็นปัญหาที่สะสมตั้งแต่เด็กอยู่ในระดับประถมศึกษา จนกระทั่งเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ในระดับอุดมศึกษา บุคคลเหล่านี้มักมีความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ต่ำ เมื่อต้องทำสิ่งที่รู้สึกว่ายาก บุคคลเหล่านี้จะเกิดความรู้สึกท้อถอยได้ง่าย ขาดความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ นอกจากนี้ บุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มักมีภาวะสมาธิสั้นร่วมด้วย (กุสุลา ก่อสุวรรณ, 2553) ซึ่งจะทำให้บุคคลเหล่านี้ยังมีปัญหามากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีปรัชญาที่ชัดเจนว่าเป็น “สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้จึงมุ่งพัฒนานักศึกษาในท้องถิ่นแถบจังหวัดภาคใต้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษาและสามารถกลับมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ โดยเน้นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2557) แต่เดิมนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เน้นการจัดการศึกษาทางวิชาชีพครูเป็นหลัก ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นจนสามารถให้บริการทางการศึกษาในสาขาต่างๆ อีกมาก นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาและการให้โอกาสนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา จะเห็นได้จากการมีนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษจำนวนไม่น้อยที่เข้าเรียนในสถาบันแห่งนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (หน่วยบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ, 2558)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาจำนวนนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาในแต่ละปี พบว่ามีนักศึกษาที่ต้องออกจากการเรียนกลางคัน (Drop out) หรือมีผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้เป็นจำนวนไม่น้อย (รายงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2554) ข้อมูลสถิติการออกกลางคันของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่รายงานว่า ในปี พ.ศ. 2551 นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ออกกลางคันด้วยเหตุผลต่างๆ ถึง 1,208 คน จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 2,467 คน คิดเป็นร้อยละ 49 และคาดว่าสถานการณ์ในมหาวิทยาลัยอื่นน่าจะไม่ได้แตกต่างกันมากนัก

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้สถานการณ์ในปัจจุบันจะดีขึ้น กล่าวคือ อัตรานักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ต้องออกกลางคันในปี พ.ศ. 2554 ลดลงเหลือ 884 คน คิดเป็นร้อยละ 27 แต่สถานการณ์ดังกล่าว ยังคงต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้งบประมาณของประเทศชาติถูกใช้อย่างคุ้มค่าและประชากรมีคุณภาพมากขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพื่อจะช่วยกันพัฒนาประเทศต่อไปซึ่งนับเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนเมื่อคำนึงถึงการพัฒนาบุคลากรให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคม หากนักศึกษาเหล่านี้ต้องออกจากการเรียนกลางคัน ก็จะส่งผลให้นักศึกษาต้องใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก ว่างาน และมีปัญหาด้านรายได้ในการเลี้ยงชีพตนเอง บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ถือเป็นภาวะที่หนักหน่วงของครอบครัวและสังคมในอนาคต นอกจากนี้ นักศึกษาเหล่านี้มีโอกาใช้ชีวิตในทางที่ผิด เช่น ถูกชักชวนให้ทำผิดกฎหมายจนกระทั่งอาจเป็นภัยต่อสังคมก็เป็นได้ ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยมีระบบในการจัดการช่วยเหลือหรือพัฒนาบุคคลเหล่านี้ ก็จะทำให้นักศึกษาเหล่านั้นได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม

ศูนย์บริการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ หรือ ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ (Disability Support Services Center หรือ DSS Center) ภายใต้ความรับผิดชอบของสถาบันพัฒนาการศึกษาพิเศษ เป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการช่วยเหลือทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษในรั้วมหาวิทยาลัย ราชภัฏสงขลา ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ศูนย์บริการให้การช่วยเหลือนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษนี้ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษเป็นจำนวนมาก นักศึกษาที่ได้รับบริการจากหน่วยงานนี้มักเป็นนักศึกษาที่มีความบกพร่องที่เห็นได้ชัดเจน เช่น นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางร่างกาย นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเห็น แต่ยังมีนักศึกษากลุ่มหนึ่งที่สมควรได้รับการบริการช่วยเหลือโดยเฉพาะปัญหาทางการเรียน ได้แก่ นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) นักศึกษาที่มีภาวะกลุ่มอาการออทิสติกที่มีความสามารถสูง (High Functioning Autism) ซึ่งภาวะเหล่านี้ถือเป็นความบกพร่องที่มองเห็นไม่ชัด (Invisible Disability) คณาจารย์จึงอาจมองว่านักศึกษาเหล่านี้ไม่มีความรับผิดชอบ ชี้แจง ไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน เพราะไม่ทราบว่านักศึกษาเหล่านี้มีความต้องการพิเศษ เมื่อนักศึกษาเหล่านี้ไม่ได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสม เขาจึงไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ตามที่คาดหวัง นอกจากนี้ ยังมีนักศึกษากลุ่มหนึ่งที่ไม่มีความบกพร่องใดๆ แต่ขาดทักษะการเรียนรู้ (Study Skills) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการกับปัญหาในการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย พ่อแม่มีระดับการศึกษาหรือมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ทำให้ขาดโอกาสในการเรียนรู้และเสี่ยงต่อการออกกลางคันได้ หากบุคคลเหล่านี้ได้รับโอกาสและการพัฒนาที่เหมาะสม ก็จะสามารถเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป แต่หากไม่ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม นอกจากนักศึกษาเหล่านี้จะไม่ได้สร้างประโยชน์ให้แก่สังคมแล้ว ยังอาจเป็นภาระหรือก่อปัญหาให้แก่สังคมอีกมากมาย

โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ควรเป็นการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และทักษะในการใช้ชีวิตในระดับอุดมศึกษา ซึ่งโปรแกรมฯ เช่นนี้ ควรมุ่งเน้นส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญให้แก่นักศึกษาเหล่านี้ เช่น หากนักศึกษามีปัญหาทางการเรียนเนื่องจากการอ่านหนังสือแล้วจำไม่ได้ เขาควรรู้วิธีการเรียนที่จะช่วยให้เขาจำได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการอ่านทบทวนหลายครั้ง การจดโน้ตหรือบันทึกย่อขณะที่อ่าน หรือ การขีดเส้นใต้ประเด็นสำคัญๆ ของเนื้อเรื่องที่อ่าน เป็นต้น จากการศึกษาวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มักขาดทักษะการอ่าน การจับประเด็นสำคัญจากการอ่าน การจดบันทึกขณะฟังการบรรยาย การตอบคำถามด้วยการเขียนบรรยาย การจัดการตัวเอง และทักษะการเรียนรู้ (Vogel, 1998) นอกจากนี้ นักศึกษาเหล่านี้มักมีเจตคติทางลบต่อตนเอง ขาดความเชื่ออำนาจในตน (Internal Locus of Control) ขาดแรงจูงใจในการเรียน ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่เชื่อว่าตนเองเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้ (Race, 2002) โปรแกรมการช่วยเหลือนักศึกษาเหล่านี้จึงต้องสร้างเสริมทักษะทางการเรียนและการจัดการตนเองควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่า นักศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังขาดความมุ่งมั่นในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองและการพิทักษ์สิทธิของตน (Kochhar-Bryan, Bassett, &

Webb, 2009) โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนจึงควรสอดแทรกเรื่องการมุ่งมั่นในการดำเนินชีวิตด้วยตนเองและการตั้งเป้าหมายในชีวิตของตนเอง ไว้ด้วย

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยตระหนักว่า การช่วยเหลือนักศึกษาในกลุ่มนี้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะหากเขาไม่ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสมก็จะทำให้นักศึกษาต้องออกจากการเรียนกลางคันได้ และประเทศชาติก็ต้องสูญเสียงบประมาณและขาดโอกาสในการสร้างบุคลากรที่มีคุณค่า ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์จะศึกษาโปรแกรมการช่วยเหลือทางการเรียนแก่นักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อจะเป็นแนวทางในการจัดการช่วยเหลือนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ปัจจุบันในมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้จัดให้มีศูนย์บริการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษในระดับอุดมศึกษา แต่ศูนย์บริการเหล่านี้ มักให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่ความบกพร่องเห็นได้ชัดเจน เช่น ความบกพร่องทางการได้ยิน ความบกพร่องทางการเห็น ความบกพร่องทางร่างกาย เป็นต้น แต่สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้น ยังไม่มีศูนย์บริการใดที่ได้ทำการช่วยเหลือนักศึกษาเหล่านี้อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาที่มีปัญหาการเรียน มีผลการเรียนต่ำและเสี่ยงต่อการออกกลางคันได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ
2. ใช้เป็นแนวทางในการขยายความช่วยเหลือด้านการเรียนให้แก่นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาได้
3. สามารถเผยแพร่โปรแกรมการช่วยเหลือทางการเรียนไปยังมหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อสถานศึกษาเหล่านั้นสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนในสถาบันอุดมศึกษาเหล่านั้นได้

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาการศึกษา 1 ภาคการศึกษา โดยใช้โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยระยะนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่มีปัญหาทางการเรียนและมีโอกาสออกกลางคัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะนี้ได้แก่ นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยในระยะแรกนั้น ได้คัดเลือกนักศึกษา จำนวน 15 คน แบ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 7 คน นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนี้กำลังศึกษาในโปรแกรมวิชาเดียวกัน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีกระบวนการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะครุศาสตร์

2. มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 หรือ คะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.00 – 2.20 แต่มีผลการเรียนบางภาคการศึกษาต่ำ มีความเสี่ยงต่อการออกกลางคันในอนาคต ซึ่งพิจารณาพร้อมกับพฤติกรรม การเรียน เช่น ปัญหาการขาดเรียน มาเรียนสาย หรือการส่งงานไม่ตรงตามกำหนด เป็นต้น

3. นักศึกษายินดีเข้าร่วมในการวิจัย

ต่อมาในระหว่างการดำเนินการ ได้มีนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างขอลาออกจากมหาวิทยาลัยจำนวน 1 คน เนื่องจากเหตุผลส่วนตัว จึงเหลือนักศึกษาที่เข้าร่วมตลอดโครงการ จำนวน 14 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ คือ โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน
2. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน หมายถึง ชุดกิจกรรมที่จัดขึ้นและดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มและการช่วยเหลือเป็นรายบุคคล โดยมีศูนย์บริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการ (DSS) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ได้เรียนรู้ทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนและสามารถนำทักษะนั้นไปใช้ได้จริง โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน เป็นการอบรมให้แก่นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน โดยบุคลากรที่รับผิดชอบในการให้บริการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ หรือ บุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนนักศึกษาพิการ (DSS) สัปดาห์ละครั้งๆ ละ 1-1.5 ชั่วโมง การอบรมนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อให้นักศึกษาเหล่านี้เรียนรู้ทักษะทางการเรียนอันประกอบด้วย ทักษะการตั้งเป้าหมายและการบริหารเวลา ทักษะการจัดระเบียบต่างๆ ในชีวิต ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และทักษะการทำข้อสอบ 2) กระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นต่อการเรียนมากขึ้น 3) สร้างสังคมแห่งการช่วยเหลือภายในกลุ่มนักศึกษาในโปรแกรมฯ

เนื้อหาที่ใช้ในการอบรม เป็นเนื้อหาที่ได้จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่รายงานว่า นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มักมีปัญหาในเรื่องดังต่อไปนี้ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดเนื้อหาของโปรแกรมที่ประกอบด้วย

1.1 การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย เป็นการสอนการวางแผนการเรียน และการจัดการชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักศึกษาเข้าเรียนตามเวลา การทำงานและการส่งงานตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น เนื้อหาการอบรมแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การชี้ให้นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการจัดสรรเวลาให้เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีงานที่ต้องทำหลายอย่างในเวลาเดียวกัน รวมถึงสอนวิธีการทำงานหลายอย่างนั้นให้ได้ เช่น การจัดลำดับความสำคัญ เลือกทำงานที่สำคัญกว่า และตัดงานที่ไม่จำเป็นออก เป็นต้น และส่วนที่ 2 การบันทึกสิ่งที่ตั้งใจจะทำลงในปฏิทินนัดหมายที่คณะผู้วิจัยเตรียมไว้ให้ เพื่อให้นักศึกษาจะได้เตือนตัวเองอยู่เสมอ ไม่ลืม ไม่นัดหมายซ้ำซ้อน และเป็นการสอนเรื่องการวางแผนล่วงหน้าอีกด้วย คณะผู้วิจัยกระตุ้นให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายนำปฏิทินนัดหมายไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง วิทยากรได้มีการติดตามทุกสัปดาห์ด้วยการสอบถามความคืบหน้าของการใช้ปฏิทินนัดหมาย

1.2 ทักษะการจดเนื้อหาที่เรียน ขณะฟังบรรยายในชั้นเรียน จากงานวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมักมีปัญหาในการจดเนื้อหาที่เรียน โปรแกรมจึงสอนเรื่องเทคนิคการจดประเด็นสำคัญโดยชี้ให้นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการจดเนื้อหาที่เรียน และเทคนิคการจับประเด็นสำคัญ อีกทั้งการจดเนื้อหาที่อาจารย์สอนให้ทัน โดยจดเนื้อหาเป็น 3 ส่วน (รายละเอียด ประเด็นสำคัญ และสรุป) ลงแบบฟอร์มของคอร์เนลล์ (Cornell Form; Pauk, 2001) หลังจากเรียนรู้วิธีการแล้ว นักศึกษาได้ฝึกซ้อมการจดบันทึกของคอร์เนลล์จนสามารถนำไปใช้ได้จริง

1.3 ทักษะการแก้ปัญหา เป็นการสอนให้นักศึกษานำวิธีการที่ได้เรียนไปใช้เมื่อตนเองเกิดปัญหา วิธีการสอนเน้นการลงมือปฏิบัติโดยให้นักศึกษายกปัญหาของตนเองขึ้นมาแล้วลองคิดวิธีแก้ปัญหาต่างๆ พร้อมให้เพื่อนๆ ในกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า แต่ละคนเลือกการแก้ปัญหาด้วยวิธีใดเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจว่าการแก้ปัญหาไม่ได้มีวิธีการเดียวเท่านั้น แต่ละคนอาจเลือกวิธีแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละคน หลังจากเจ้าของปัญหาได้ทราบความคิดเห็นของเพื่อนแล้วแต่ละคนจะเลือกวิธีที่ตนคิดว่าดีที่สุดสำหรับตนเอง

1.4 เทคนิคการอ่าน เป็นการสอนให้นักศึกษาสามารถอ่านจับใจความได้ วัตถุประสงค์ของการอบรมเรื่องการอ่านนั้นมี 2 ข้อได้แก่ 1) สร้างเจตคติว่าการอ่านเป็นเรื่องง่าย เนื้อหาบนกระดาษที่ดูเหมือนมีเนื้อหามากมาย แต่ความจริงแล้ว มีใจความสำคัญเพียงไม่กี่ประโยค และ 2) เทคนิคการอ่านจับใจความ เพราะคณะผู้วิจัยทราบว่า นักศึกษาแต่ละคนมีเทคนิคการอ่านที่ตนเองถนัด วิธีการอ่านที่ได้ผลสำหรับคนหนึ่งไม่จำเป็นต้องได้ผลสำหรับอีกคนหนึ่ง คณะผู้วิจัยจึงจะนำเสนอเทคนิคการอ่าน 2 วิธี แล้วให้นักศึกษาเลือกวิธีที่ทำให้ตนเองอ่านจับใจความได้ดีขึ้น เทคนิคการอ่านจับใจความวิธีที่ 1 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) การเดาเนื้อหาจากชื่อเรื่อง 2) หาความหมายของคำยาก 3) อ่านเนื้อหาแล้วขีดเน้นประโยคสำคัญ 4) ตรวจสอบด้วยการอ่านเฉพาะประโยคที่เน้นไว้ว่าเข้าใจเรื่องนั้นหรือไม่ วิทยากรสอนโดยเริ่มจากการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ให้ทุกคนทำไปด้วยกัน และมีแบบฝึกหัดให้แต่ละคนทำด้วยตนเอง เทคนิคการอ่านจับใจความวิธีที่ 2 เป็นการเดาเนื้อหาจากชื่อเรื่อง โดยสอนให้นักศึกษาอ่านรายละเอียดแล้วจดประเด็นสำคัญ แล้วจึงเปรียบเทียบเรื่องที่เดาไว้กับเรื่องที่อ่านอย่างละเอียดว่าเนื้อหาตรงกันหรือไม่ วิทยากรเริ่มจากการทำให้ดูฝึกซ้อมไปด้วยกัน แล้วจึงให้นักศึกษาแต่ละคนทำแบบฝึกหัด 5 เรื่องด้วยตนเอง

1.5 เป้าหมายในชีวิต เป็นการสอนให้นักศึกษารู้จักตั้งเป้าหมายในอนาคต โดยวิเคราะห์ความเป็นจริงและความเป็นไปได้ เมื่อนักศึกษามีเป้าหมายชัดเจนก็จะพยายามทำสิ่งต่างๆ ให้ถึงเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึงความพยายามในการเรียนเพื่อให้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้วย วิทยากรสอนด้วยการกระตุ้นให้นักศึกษาคิดว่าเป้าหมายในชีวิตของตนเองคืออะไรแล้วหาวิธีที่ถูกต้องที่จะช่วยไปถึงเป้าหมายนั้นได้ โดยให้นักศึกษาเขียนเป้าหมายในชีวิตของตนเองที่มีความสำคัญสูงสุด 3 ข้อลงบนกระดาษโปสเตอร์ที่ติดอยู่บนผนัง จากนั้นเลือกเป้าหมายขึ้นมา 1 ข้อแล้วเขียนวิธีที่จะไปถึงเป้าหมายนั้น 2 วิธี แล้วเขียนอุปสรรคที่จะทำให้ไปไม่ถึงเป้าหมายนั้นและวิธีแก้ไขอุปสรรคดังกล่าว เมื่อแต่ละคนเขียนประเด็นของตนเองเสร็จแล้วให้เวียนไปยังโปสเตอร์ของเพื่อนแล้วเขียนข้อเสนอแนะของตนลงไป โปสเตอร์ละ 1 ข้อจนครบ เมื่อเจ้าของโปสเตอร์เวียนกลับมาที่โปสเตอร์ของตนให้อ่านข้อเสนอจากเพื่อนๆ แล้วเลือกวิธีที่ตนคิดว่าดีที่สุดสำหรับตนเองพร้อมให้เหตุผล

1.6 ทักษะการขอความช่วยเหลือ เป็นการสอนให้นักศึกษาสามารถขอความช่วยเหลือจากอาจารย์หรือเพื่อนเมื่อต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ เช่น การใช้วิธีการที่เหมาะสมโดยไม่เป็นการรบกวนผู้อื่นมากเกินไป เมื่อต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย หรือไม่เข้าใจเนื้อหาที่อาจารย์สอน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างเจตคติให้นักศึกษาว่า การขอความช่วยเหลือเป็นเรื่องปกติเพราะคนเราต้องการความช่วยเหลือจากคนรอบข้างอยู่เสมอ แต่เราต้องเลือก “เรื่อง” “คน” และ “วิธี” ขอความช่วยเหลือให้ถูกต้องและเหมาะสม

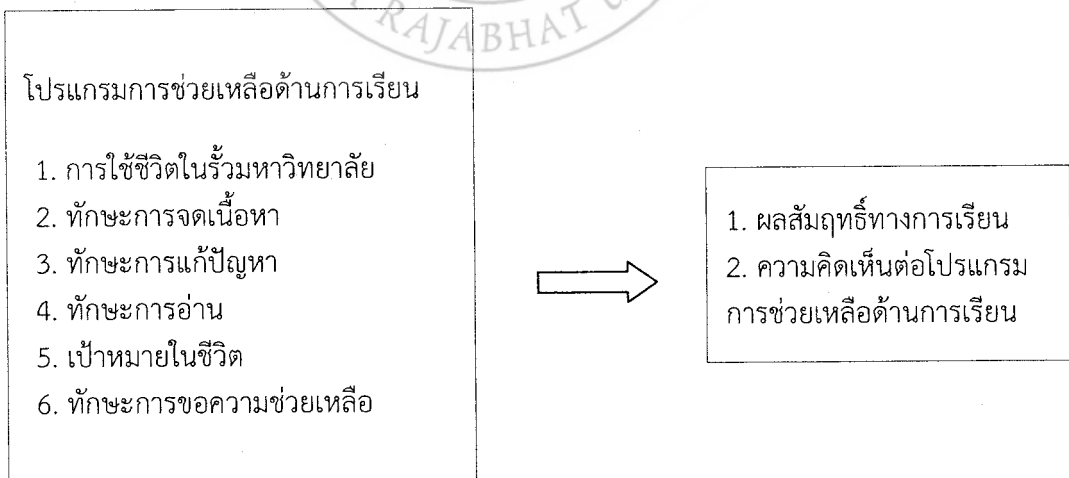
ดังนั้น ในงานวิจัยฉบับนี้ จึงขอใช้คำว่า โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนตลอดทั้งเล่ม

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียนได้มาจากคะแนนทุกวิชารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนวิชาที่เรียนในภาคการศึกษานั้น ส่วนคะแนนเฉลี่ยสะสมได้มาจากการรวมคะแนนทุกวิชาที่เรียนมาตั้งแต่ภาคเรียนแรกในปีการศึกษาแรกจนถึงภาคเรียนปัจจุบันแล้วหารด้วยจำนวนวิชาที่เรียนมาตั้งแต่ภาคเรียนแรกในปีการศึกษาแรก

3. ความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับโปรแกรมการช่วยเหลือทางการเรียนที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

4. นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน หมายถึง นักศึกษาในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 และ 3 ที่มีคะแนนในภาคเรียนก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ต่ำกว่า 2.00 หรือนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.20 มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ และมีความเสี่ยงต่อการออกจากการเรียนกลางคัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนสูงขึ้น หลังเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน
2. ความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนอยู่ในระดับดี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษานักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน โปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในระดับอุดมศึกษา
2. ผู้เรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้
3. การช่วยเหลือนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้
4. การออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน
5. การช่วยเหลือนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน
6. ศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ
7. การสร้างโปรแกรมและการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่า ประชาชนทุกคนต้องมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี แต่เมื่อจุดมุ่งหมายหลักในการให้การศึกษาคือ เพื่อให้ประชาชนเรียนรู้ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) จึงไม่น่าแปลกใจที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพยายามส่งเสริมให้ประชากรวัยเรียนทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงลดอัตราการออกกลางคัน ศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ (สพฐ, 2554) เพราะงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่าการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสได้งานทำมากขึ้น มีอาชีพให้เลือกมากขึ้น มีรายได้สูงขึ้น และเติบโตในหน้าที่การงานได้เร็วกว่าบุคคลที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (Crosby & Moncarz, 2012; Indiana Commission for Higher Education, 2008; Lacey & Crosby, 2005) นอกจากนี้ “สถาบันอุดมศึกษาเป็นสมองและสติปัญญาของสังคม อีกทั้งสามารถเสริม สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ก: 3) ดังนั้น การศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน รัฐจึงควรให้การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย

ประเทศไทยมีประชากรวัยเรียนระดับอุดมศึกษา (อายุ 18-21 ปี) จำนวนกว่า 3 ล้านคน แต่จำนวนนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีมีเพียงสองล้านคนเท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553ข) จึงเห็นได้ว่า การเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับเยาวชนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเยาวชนต้องโอกาสและ/หรือขาดความพร้อมในด้านต่างๆ การเข้าเรียนและจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงยากขึ้นไปอีก

รัฐบาลอเมริกันรายงานว่า เยาวชนที่มาจากครอบครัวฐานะยากจน พ่อแม่มีการศึกษาน้อย และอาศัยอยู่ในชุมชนชนบทมีโอกาสเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาน้อยกว่า (Indiana Commission for Higher Education, 2008) และมีโอกาสออกกลางคันมากกว่า (Morrison, 1973) เยาวชนในเมืองหลวงที่ครอบครัวมีความพร้อมมากกว่าและพ่อแม่มีการศึกษาสูงกว่า

อย่างไรก็ตาม เยาวชนไทยจำนวนมากไม่ได้ศึกษาในสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นของตน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยรายงานว่า ประชากรไทยในวัยเรียนระดับอุดมศึกษา (อายุ 18-21 ปี) ร้อยละ 92 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ และประชากรเพียงร้อยละ 8 มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร (กรมการปกครอง, 2551) แต่ข้อมูลดังกล่าวขัดแย้งกับอัตราส่วนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานครถึงร้อยละ 41 ในขณะที่ร้อยละ 51 กำลังศึกษาในภูมิภาคต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่า ประชากรวัยเรียนจำนวนมากเลือกที่จะเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาในสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เหลืออยู่ในต่างจังหวัดจึงมักเป็นกลุ่มที่ขาดความพร้อมทางวิชาการและ/หรือความพร้อมทางเศรษฐกิจ ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถสอบแข่งขันเพื่อเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ เราจึงสันนิษฐานต่อไปได้ว่า การจัดการศึกษาในต่างจังหวัดซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ขาดความพร้อมนั้นมีความท้าทายมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานครซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีความพร้อมมาก กวายนั่นเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างประชากรในชุมชนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ ต่อไป (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2547) แต่เมื่อนักศึกษาในจังหวัดต่างๆ ขาดความพร้อมทางวิชาการและ/หรือความพร้อมทางเศรษฐกิจ โอกาสที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วยตนเองโดยไม่ได้รับความช่วยเหลือจึงเป็นไปได้ยาก สมมติฐานนี้สอดคล้องกับข้อมูลสถิติการออกกลางคันของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่รายงานไว้ในปี พ.ศ. 2551 นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาออกกลางคันด้วยเหตุผลต่างๆ ถึง 1,208 คน จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 2,467 คน คิดเป็นร้อยละ 49 และคาดว่าสถานการณ์ในมหาวิทยาลัยอื่นน่าจะไม่ได้แตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตาม ถึงแม้สถานการณ์ในปัจจุบันจะดีขึ้น กล่าว คือ อัตรานักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ต้องออกกลางคันในปี พ.ศ. 2554 ลดลงเหลือ 884 คน คิดเป็นร้อยละ 27 แต่สถานการณ์ดังกล่าวยังคงต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้งบประมาณของประเทศชาติถูกใช้อย่างคุ้มค่าและประชากรมีคุณภาพมากขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพื่อจะช่วยกันพัฒนาประเทศต่อไป

มหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ เห็นความสำคัญของปัญหานักศึกษาออกกลางคัน จึงได้สำรวจสาเหตุที่นักศึกษาออกกลางคัน และพบว่าการที่นักศึกษาต้องออกจากสถาบันอุดมศึกษากลางคันนั้นมีหลายสาเหตุ เช่น ขาดการสนับสนุนทางการเงิน นักศึกษาไม่มีวุฒิภาวะและความมั่นคงทางอารมณ์มากพอ ขาดแรงจูงใจ ขาดความพร้อมทางวิชาการ ขาดการช่วยเหลือจากเพื่อน (Morrison, 1973) ครอบครัวมีฐานะ

ยากจนจึงไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียน ผลการเรียนของนักศึกษาไม่ถึงเกณฑ์ นักศึกษามีเจตคติทางลบต่อสาขาวิชาที่เรียนหรือครูผู้สอน ครอบครัวไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นต้น แต่เมื่อผู้วิจัยเหล่านั้นเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ ด้วยวิธีทางสถิติแล้ว พบว่า ปัญหาหลักเกิดจากตัวนักศึกษาเองมากกว่าสาเหตุอื่นอย่างมีนัยสำคัญ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2547; ริงสิต เชื้อคำจันทร์, 2550; เรณู ผลสวัสดิ์และคณะ, 2528; สรวุฒิ สืบแย้ม, 2552) อย่างไรก็ตาม นักศึกษาร้อยละ 28 ในโครงการวิจัยของ Morrison รายงานว่า ตนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันฯ ตนจึงต้องออกจากสถานศึกษากลางคัน จึงเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาก็มีส่วนช่วยให้สถานการณ์การออกกลางคันของนักศึกษาดีขึ้นได้ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับปัญหานี้และให้การช่วยเหลือแก่นักศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อลดอัตราการออกกลางคันให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

นักศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ หนึ่ง นักศึกษาด้อยโอกาส ฐานะยากจน (Farid-ul-Hasnain & Krantz, 2011) ขาดความพร้อมทางวิชาการและ/หรือทักษะการเรียนรู้ (Daley, 2010) ไม่เคยได้รับการเตรียมตัวเรื่องความแตกต่างระหว่างการใช้ชีวิตในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา เช่น การจัดการกับเวลา การควบคุมตนเอง (Sommer & Dumont, 2011) ทำให้นักศึกษาส่งงานไม่ครบหรือขาดเรียน ส่งผลให้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยจนต้องออกกลางคันในที่สุด ส่วนนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันกลุ่มที่สองได้แก่ นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความต้องการพิเศษที่ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน และไม่เคยได้รับการวินิจฉัย จึงไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใดๆ ตัวอย่างความบกพร่องเหล่านี้ได้แก่ ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disability หรือ LD) ภาวะสมาธิสั้น ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อย และภาวะออทิสติกที่มีความสามารถสูง (High-Functioning Autism) เป็นต้น

ผู้เรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดประเภทของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาไว้ 9 ประเภทได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ บุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2555) แต่กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดได้แก่ บุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (2552; หน้า 47) ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง “บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้าน

ใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ”

ในปี พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการรายงานว่ ประเทศไทยมีนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ถึง 41,191 คนจากนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั่วประเทศ 78,560 คน (คิดเป็นร้อยละ 52) ในขณะที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายมีเพียง 6,085 คน (ร้อยละ 7.75) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2,901 คน (ร้อยละ 3.69) และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 5,634 คน (ร้อยละ 7.17; วิทยากร เชียงกูล, 2555) สถิตินี้สอดคล้องสถิติในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่รายงานว่านักเรียนอายุระหว่าง 6-21 ปีที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 44.6 จากจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั่วประเทศ (U.S. Department of Education, 2011) เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้จึงถือเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มใหญ่ที่สุดในโรงเรียนและในมหาวิทยาลัย (Newman, Wagner, Cameto, & Knokey, 2009)

ถึงแม้บุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีระดับสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่เมื่อระบบประสาทส่วนกลางทำงานผิดปกติ บุคคลเหล่านี้จึงมีปัญหาในด้านต่างๆ ตั้งแต่การรับข้อมูล (เช่น การเห็น การฟัง) การเก็บข้อมูล (ความจำระยะสั้นและระยะยาว) การนำข้อมูลที่เก็บไว้ออกมาใช้ (เช่น การพูด การเขียน) การคิดและประยุกต์ (เช่น ทักษะการเรียนรู้ การวิเคราะห์) และสมาธิ (กุลยา ก่อสุวรรณ, 2553) ส่งผลให้บุคคลเหล่านี้เรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น นักจิตวิทยาและผู้มีหน้าที่วินิจฉัยความต้องการพิเศษจึงใช้ความแตกต่างระหว่างระดับสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเกณฑ์ในการวินิจฉัยภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มักพูดเรื่องทั่วไปได้คล่องแคล่ว ลงมือปฏิบัติเรื่องต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ดี แต่การเรียนรู้หรือการถ่ายทอดเนื้อหาทางวิชาการต่ำกว่าที่ควรจะเป็นอย่างเห็นได้ชัด ปัญหาทางวิชาการไม่ได้ส่งผลต่อการเรียนเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงจิตใจและเรื่องอื่นๆ ด้วย นักการศึกษาพิเศษจึงมักพิจารณาปัญหาหลักของบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้เป็น 2 ด้านได้แก่ ปัญหาด้านวิชาการ และ ปัญหาด้านจิตสังคม

ปัญหาด้านวิชาการ

การเรียนรู้เนื้อหาวิชาการต้องใช้ความสามารถหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการรับรู้และเก็บข้อมูลจากการอ่านหรือการฟัง การถ่ายทอดข้อมูลด้วยการเขียน การเลือกประเด็นสำคัญ ความจำ สมาธิ อย่างไรก็ตาม นักวิจัยรายงานว่า ปัญหาที่นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ประสบบ่อยที่สุดคือ การต้องจดจ่อในสิ่งแวดล้อมที่มีเสียงจ้อแจ้ว (ร้อยละ 72) รองลงมาได้แก่ ปัญหาด้านการอ่าน (ร้อยละ 62) ซึ่งมีตั้งแต่การสะกดคำ การอ่านคร่าวๆ การอ่านคล่อง ความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากการอ่าน การสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน จนถึงการตรวจสอบความเข้าใจของตนจากการอ่าน ทั้งนี้ ปัญหาด้านการอ่านไม่ได้ส่งผลต่อการเรียนในวิชา

ภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังคงส่งผลต่อการเรียนทุกวิชาที่ต้องใช้ความสามารถด้านการอ่าน เช่น การเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สังคม ปรัชญา หรือแม้กระทั่งวิชาคณิตศาสตร์ที่นักศึกษาต้องอ่านโจทย์ ตีความ จับใจความ แล้วคำนวณหาผลลัพธ์ เป็นต้น นอกจากนี้ปัญหาด้านความจดจ่อและด้านการอ่านแล้ว นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มักประสบปัญหาด้านการเขียนเป็นอันดับสาม (คิดเป็นร้อยละ 52-55) ตัวอย่างปัญหาด้านการเขียน เช่น สะกดคำผิดบ่อย เขียนตกหล่น ไม่สามารถถ่ายทอดสิ่งที่คิดออกมาเป็นตัวหนังสือได้ พุดตอบได้ ดีกว่าการเขียนตอบอย่างมาก เขียนผิดไวยากรณ์ หรือแม้กระทั่งการจับดินสอแน่นเกินไป เกร็งอย่างมากระยะเวลาเขียน เหนื่อยง่ายเมื่อต้องเขียน ลายมืออ่านไม่ออก เป็นต้น นักเรียนเหล่านี้จึงมีปัญหาในการสะกดคำยาก การเขียนเรียงความ และการสอบที่ต้องเขียนบรรยาย (กุลยา ก่อสุวรรณ, 2553; Vogel, 1998)

นอกจากภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน (Dyslexia) และการเขียน (Dysgraphia) แล้ว นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ส่วนหนึ่งยังมีปัญหาด้านการคิดคำนวณ (Dyscalculia) คิดเป็นร้อยละ 6 ของเด็กวัยเรียนทั้งหมด (Garnett, 1998) ภาวะบกพร่องทางการคิดคำนวณนั้นมีตั้งแต่การไม่เข้าใจค่าของจำนวน เศษส่วน และเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่าของตัวเลขและสัญลักษณ์ เช่น วัน เดือน ปี เวลา เงิน เป็นต้น บางคนอาจสับสนกับสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ไม่สามารถเรียงลำดับจำนวนหรือเหตุการณ์ได้ จำขั้นตอนการคำนวณไม่ได้ ทำให้มีความสามารถทางการคิดคำนวณต่ำกว่าเพื่อนในห้องเดียวกัน (Learning Disabilities Association of America, 2015) อย่างไรก็ตาม ภาวะบกพร่องด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณนั้นไม่สามารถแยกจากกันได้เด็ดขาด เพราะนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการอ่านมักประสบปัญหาด้านการเขียนและการคิดคำนวณด้วย (Bernstein, 2013)

บุคคลที่ประสบความสำเร็จด้านการเรียนยังต้องมีคุณลักษณะบางประการที่ทำให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งนักการศึกษาเรียกคุณลักษณะเหล่านี้ว่า “ทักษะการเรียน” ตัวอย่างเช่น การจดจ่อกับสิ่งที่กำลังเรียนซึ่ง Vogel (1998) รายงานว่าเป็นปัญหาของบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ที่พบได้บ่อยที่สุด การจดสิ่งที่อาจารย์สอน (Note-taking) การเตรียมตัวสอบ การทำข้อสอบ รวมถึงการจัดสรรเวลา การจัดระเบียบชีวิต การแก้ปัญหา การวางแผน และการสร้างแรงจูงใจในการเรียนด้วย (St. Andrew, 2015) อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ต้องไม่ลืมว่า ปัญหาการเรียนของบุคคลเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากปัญหาทางวิชาการเท่านั้น แต่ปัญหาวิชาการมักส่งผลต่อจิตใจและมีความเกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมด้วย นักการศึกษาส่วนใหญ่จึงยอมรับว่าปัญหาวิชาการและปัญหาด้านจิตสังคมมักดำเนินไปพร้อมกัน ไม่สามารถแยกจากกันได้เด็ดขาด

ปัญหาด้านจิตสังคม

เมื่อบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีสติปัญญาปกติแต่เรียนได้ไม่ดี บุคคลกลุ่มนี้จึงมักมีเจตคติทางลบต่อการเรียนและตนเอง จึงเรียกได้ว่าปัญหาการเรียนมักส่งผลกระทบต่อจิตใจของบุคคลนั้นด้วย

ยิ่งบุคคลนั้นประสบความสำเร็จมากเท่าใด เจตคติทางลบต่อตนเองมักสูงขึ้น แก้ไขได้ยากขึ้น และใช้เวลาในการแก้ไขนานขึ้นเท่านั้น เจตคติทางลบต่อตนเองนั้นแสดงอาการหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการขาดความภาคภูมิใจและความมั่นใจในความสามารถของตน ขาดแรงจูงใจในการเรียน และเชื่อในอำนาจนอกตน (External locus of control) เป็นต้น ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้อาจเชื่อว่าตนไม่มีความสามารถเท่าเพื่อน หรือ เชื่อว่าผลการเรียนของตนขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก เช่น การที่ตนสอบตกเพราะโชคไม่ดีหรือเพราะถูกครูแกล้ง เป็นต้น เจตคติเช่นนี้ส่งผลให้บุคคลเหล่านี้กลายเป็นผู้เรียนที่ “รอรับ” มากกว่าจะกระตือรือร้น ขวนขวายหาความรู้และแก้ปัญหาทางวิชาการด้วยตนเอง ยิ่งประกอบกับการไม่มีกลวิธีในการแก้ปัญหาด้วยแล้ว นักเรียนกลุ่มนี้จึงเชื่ออย่างจริงจังว่าตนไม่มีความสามารถจริงๆ (Brinckernoff et al., 1993) เมื่อสะสมความรู้สึกเช่นนั้นนานเข้า บุคคลเหล่านี้จึงมักรู้สึกว่ตนไม่มีค่า จึงไม่น่าแปลกใจที่บุคคลกลุ่มนี้ในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่มักมีปัญหาพฤติกรรม ต้องออกจากการศึกษาในชั้นมัธยม และประสบปัญหาในการทำงาน (Race, 2002)

บุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ส่วนใหญ่มักขาดทักษะการเข้าสังคม เช่น ไม่ทราบควรปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับกาลเทศะ อ่านและแปลความหมายของพฤติกรรมของคนอื่นไม่ออก ไม่ทราบว่าจะเมื่อไรตนควรขอความช่วยเหลือ ควรขอจากใคร และขออย่างไร ตัดสินใจด้วยอารมณ์ชั่ววูบ ไม่สามารถถ่ายโอนทักษะหรือประสบการณ์ที่เรียนรู้มาไปยังสถานการณ์อื่นที่ใกล้เคียงกันได้ เป็นต้น การพึ่งพาผู้อื่นอย่างมาก ความเครียดและความวิตกกังวล พฤติกรรมและความรู้สึกที่แตกต่างกันอย่างมากในแต่ละสถานการณ์ อารมณ์หดหู่ มีความคิดฆ่าตัวตายและใช้สารเสพติดก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากกว่าบุคคลทั่วไป อีกทั้งบุคคลเหล่านี้มักมีปัญหาด้านความจดจ่อและความจำ และการวางแผน การตรวจสอบ การกำกับตนเอง และการจัดตารางการทำงาน บุคคลเหล่านี้จึงมีโอกาประสบความสำเร็จน้อยลงไปอีก

คณะนักวิจัยที่ทำการศึกษากการถ่ายโอนระยะยาวแห่งชาติครั้งที่ 2 (National Longitudinal Transition Study 2 หรือ NLTS-2) ในประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ได้เข้าเรียนต่อหลังจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาถึงร้อยละ 47.3 โดยนักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 35) สมัครเข้าเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือวิทยาลัยในชุมชน และร้อยละ 16 เลือกที่จะเข้าเรียนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย (Madaus & Shaw, 2012) ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ สถาบันการศึกษาแต่ละประเภทมีจำนวนและสัดส่วนนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ต่อนักศึกษาทั่วไปไม่เท่ากัน เช่น มหาวิทยาลัยที่มีนักเรียนต้องการเข้าเรียนมากและมีการแข่งขันสูงนั้น มีนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้เพียงร้อยละ 0.5 จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ในขณะที่วิทยาลัยในชุมชนและมหาวิทยาลัยเปิดมีนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ถึงร้อยละ 10 นอกจากนี้ ขนาดของสถาบันการศึกษาและสาขาวิชาที่เรียนก็มีความสัมพันธ์กับอัตราการนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้วย (Vogel, 1998)

การช่วยเหลือนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

นักศึกษาบางคนอาจมีปัญหาการเรียนแต่ไม่เคยได้รับการวินิจฉัยว่ามีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มาก่อน การส่งผู้ใหญ่ที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้เข้ารับการวินิจฉัยจึงไม่่ง่ายนัก เพราะในปัจจุบันยังไม่มีเครื่องมือวินิจฉัยที่เหมาะสม (Saucier & Gagliano, 1998) หลังจากวินิจฉัยแล้ว การที่จะทำให้บุคคลนั้นยอมรับว่าตนมีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้และควรได้รับความช่วยเหลือนั้นยิ่งยากมากขึ้น อีกทั้งการวินิจฉัยดังกล่าวอาจไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา แต่ “การตีตรา” นั้นจะตอกย้ำความรู้สึกทางลบต่อตนเองยิ่งขึ้นไปอีก (Brinckerhoff et al. , 1993) ผู้ให้บริการจึงต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนส่งนักศึกษาเข้ารับการวินิจฉัย

เมื่อนักศึกษาได้รับการวินิจฉัยว่ามีภาวะบกพร่องประเภทใดแล้วหรือนักศึกษาอาจเคยได้รับการวินิจฉัยมาก่อนแล้ว ผู้ให้บริการจึงจะสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม บุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มักมีปัญหาทั้งด้านวิชาการและด้านจิตสังคม ดังนั้น การช่วยเหลือนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้จึงต้องพัฒนาทักษะทั้งสองด้านเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่บุคคลเหล่านี้ในระยะยาว อย่างไรก็ตาม วิธีช่วยเหลือบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้แต่ละช่วงวัยนั้นแตกต่างกัน ในขณะที่วิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มักเน้นการสอนทักษะทางวิชาการเป็นหลักและให้ความช่วยเหลือด้านจิตสังคมเป็นเรื่องรอง การช่วยเหลือวัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้กลับมีความซับซ้อนมากกว่า เพราะปัจจัยที่มีผลกระทบต่อชีวิตของผู้ใหญ่ที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้นั้นหลากหลายกว่าเด็ก เช่น ประสบการณ์ชีวิต เจตคติต่อตนเอง ฯลฯ ผู้ให้การช่วยเหลือจึงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านจิตสังคมมากกว่าทักษะทางวิชาการ

การพัฒนาทักษะด้านวิชาการ

เมื่อกล่าวถึงวิธีที่จะช่วยให้นักศึกษามีผลการเรียนดีขึ้น บุคลากรส่วนใหญ่อาจนึกถึงการสอนซ่อมเสริมหรือทบทวนเนื้อหาวิชานั้นๆ โดยตรง เพื่อให้นักศึกษาทำข้อสอบได้ดีขึ้น แต่อันที่จริง ผลการวิจัยจำนวนมากกลับพบว่า การสอนแบบเดิมที่เน้นเนื้อหาวิชานั้นมีประโยชน์น้อยกว่าการสอนทักษะการเรียนรู้และอภิปัญญา (Metacognition) เพราะการทบทวนเนื้อหาเฉพาะวิชาเป็นการช่วยเหลือระยะสั้นเท่านั้น แต่การสอนให้นักศึกษารู้จักวิธีการเรียนนั้นจะช่วยให้เขานำความสามารถดังกล่าวไปใช้ในวิชาอื่นๆ และยังเป็นประโยชน์ต่อเขาหลังเรียนจบด้วย (Brinckerhoff et al. , 1993) Deshler และคณะ (1984) อธิบายว่า ทักษะการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการเรียนรู้ วิธีนำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และวิธีตรวจสอบการนำไปใช้นั้นด้วยตนเอง วัตถุประสงค์ของการสอนทักษะการเรียนรู้จึงไม่ได้มุ่งให้นักศึกษาเรียนดีขึ้นอย่างเดียว แต่เน้นให้เขาสามารถจัดการชีวิตได้ด้วยตนเองด้วย

การพัฒนาทักษะทางวิชาการของนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ทำได้หลายวิธีดังนี้ (University of Idaho, 2015)

1. สอนให้นักศึกษาจับใจความจากการอ่านโดยให้วง ชิดเส้นใต้ หรือระบายสีที่สำคัญ หรือใจความสำคัญแต่ละย่อหน้า
  2. สอนให้นักศึกษาสามารถจับใจความสำคัญจากการบรรยายของอาจารย์แล้วจดลงสมุดบันทึกของตน เช่น วิธีแผนภูมิความคิด (Mind mapping) วิธีจดบันทึกของคอร์เนลล์ (Cornell note-taking)
  3. ใช้อุปกรณ์ช่วยเพื่อให้นักศึกษาเก็บเนื้อหาที่อาจารย์สอนไว้ฟังในภายหลัง เช่น เครื่อง MP3 เป็นต้น
  4. สอนให้นักศึกษาสามารถจดจ่อได้ยาวนานขึ้นและจำข้อมูลได้ดีขึ้น
  5. สอนทักษะการเขียน
  6. สอนให้นักศึกษารู้จักการวางแผน การจัดการ การทำตารางกำหนดนัดหมายที่ชัดเจน และการรู้ว่า เมื่อไหร่จะต้องการความช่วยเหลือ และจะขอจากใคร ที่ไหน
  7. สอนเทคนิคการทำข้อสอบ เช่น การเดาข้อสอบเมื่อไม่รู้คำตอบที่ถูกต้อง เป็นต้น
- อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มักมีปัญหาทั้งด้านวิชาการและด้านจิตสังคม โปรแกรมการช่วยเหลือที่ดีจึงต้องแก้ไขและเสริมสร้างทักษะทั้งสองด้านไปพร้อมกัน

การพัฒนาทักษะทางจิตสังคม

ก่อนอื่น ผู้ให้การช่วยเหลือนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ต้องมีความเชื่อมั่นในตัวบุคคลเหล่านี้ว่า เขามีความสามารถไม่น้อยกว่าคนทั่วไป แต่ประสบการณ์ในอดีตที่เขาต้องประสบความล้มเหลวมาเป็นเวลานานทำให้นักศึกษาเหล่านี้ขาดแรงจูงใจ ความรู้สึกดีต่อตนเอง มีความเครียดสูงก่อนสอบ และไม่กล้าขอความช่วยเหลือ ดังนั้น ผู้ให้การช่วยเหลือจึงต้องให้กำลังใจและสอนให้เขาใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม ยินหยัดที่จะแก้ปัญหาและใช้ความพยายามด้วยตนเอง (Vogel, 1998) การสอนทักษะเหล่านี้จะสอนให้นักศึกษาเป็น “ครูของตนเอง (Self-instructive learner)” และเมื่อเขารู้สึกเป็น “เจ้าของเรื่อง” และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เขาก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และชีวิตในอนาคต (Brinckernoff et al., 1993) จึงเห็นได้ว่า ทักษะทางจิตสังคมมีความสำคัญไม่แพ้ทักษะทางวิชาการ

ผลจากงานวิจัยจำนวนมากสนับสนุนแนวคิดนี้ว่า ปัญหาด้านจิตสังคมมีผลต่อความสามารถด้านวิชาการ และปัจจัยด้านจิตสังคมที่เป็นตัวทำนายความสามารถทางวิชาการและการปรับตัวทางวิชาการ ได้แก่ แรงจูงใจ ความรู้สึกดีต่อตนเอง ความเครียด และการเสาะหาความช่วยเหลือ (Sommer & Dumont, 2011) หมายความว่า ความอยากเรียนรู้และความรู้สึกอยากเป็นส่วนหนึ่งในสถานศึกษาแห่งนี้ ความรู้สึกดีต่อตนเอง

ความสามารถในการลดหรือจัดการความเครียด และความสามารถในการเสาะหาและขอความช่วยเหลือจะทำให้ นักศึกษามีความสามารถทางวิชาการเพิ่มขึ้นนั่นเอง

ในการสร้างแรงจูงใจ ความรู้สึกดีต่อตนเอง และการขอความช่วยเหลือนั้น Brinckerhoff, Shaw และคณะ (1993) แนะนำให้สร้างกลุ่มเพื่อนที่ช่วยเหลือกันและกัน (Support group) เนื่องจากนักวิจัยจำนวนมากยืนยันถึงผลดีของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการสื่อสาร ปัญหาทักษะทางสังคม หรือกลุ่มที่มีภาพลักษณ์ทางลบต่อตนเอง ไม่ว่าจะเป็นทักษะการตั้งเป้าหมายในชีวิต และการตระหนักถึงจุดเด่นและจุดด้อยของตน นอกจากนี้ กิจกรรมกลุ่มมีความยืดหยุ่นมากจึงใช้สอนทักษะได้หลายด้าน และยังนำมาใช้กับใครและใช้ที่ใดก็ได้ กิจกรรมกลุ่มยังช่วยให้ผู้สอนประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายลงไปมากเพราะไม่ต้องให้บริการเป็นรายบุคคล อย่างไรก็ตาม การดึงดูดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งแรกนั้นไม่ใช่ง่ายนัก และนักศึกษาบางคนมาเฉพาะครั้งแรกๆ แต่ค่อยๆ ลดลงจนกิจกรรมกลุ่มช่วงปลายภาคเรียน มีนักศึกษามาร่วมเพียง 2-3 คนเท่านั้น Johnson (1989) และ Price (1988a; 1988b) จึงแนะนำวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวไว้ว่า ให้ผู้นำกลุ่มระบุเป้าหมายและรายละเอียดของกิจกรรมกลุ่มให้ชัดเจน เช่น สมาชิกในกลุ่มเป็นใครบ้าง ใครเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม วัน เวลา สถานที่ และกิจกรรมที่จะทำในแต่ละครั้ง รวมถึงการประเมินผลการจัดกิจกรรมนั้น สิ่งสำคัญคือ ผู้ดำเนินกิจกรรมและสมาชิกในกลุ่มต้องเข้าใจว่าสมาชิกแต่ละคนมีลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้น การสร้างบรรยากาศในกลุ่มให้เป็นมิตร ผ่อนคลาย สนุกสนาน เปิดรับความคิดเห็นที่แตกต่างจึงเป็นเรื่องสำคัญ และให้โอกาสสมาชิกแต่ละคนเลือกรับสิ่งที่เหมาะสมกับความ ต้องการและลักษณะการเรียนรู้ของตน

อันที่จริง การจัดกิจกรรมกลุ่มช่วยแก้ปัญหาได้เพียงส่วนเดียวเท่านั้น เพราะยังมีนักศึกษาบางคนที่ไม่ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมกลุ่มเท่าที่ควร เช่น นักศึกษาที่มีปัญหาอย่างมากในหลายด้านและไม่กล้าขอ คำปรึกษาขณะอยู่ต่อหน้าเพื่อนจำนวนมาก เป็นต้น ผู้รับผิดชอบจึงต้องให้การช่วยเหลือนักศึกษาเหล่านี้ด้วยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล การให้คำปรึกษาที่ได้ผลดีนั้นมีหลายวิธีดังนี้ 1) ผู้ให้คำปรึกษาและนักศึกษ ควรพบปะเพื่อตรวจสอบสถานการณ์กันอย่างสม่ำเสมอ แต่นักศึกษาบางคนอาจต้องการความช่วยเหลือนอก เวลาที่นัดหมายกันไว้ ดังนั้น ผู้ให้การช่วยเหลืออาจต้องมีความยืดหยุ่นระดับหนึ่ง 2) เน้นแก้ปัญหาหรือให้ คำปรึกษาครั้งละหนึ่งเรื่องเท่านั้น แต่เมื่อปรึกษาเรื่องหลักในครั้งนั้นจบแล้วและยังมีเวลาเหลือ นักศึกษาอาจ ขอคำปรึกษาเพิ่มเติมได้ 3) บุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มักมีปัญหาด้านความจำ ผู้ให้คำปรึกษาจึง ต้องสรุปประเด็นสำคัญด้วยวาจาและบันทึกเพื่อให้เข้าใจตรงกัน 4) ผู้ให้คำปรึกษาควรสอนให้นักศึกษา ตรวจสอบพฤติกรรมของตัวเอง เช่น สอนให้นักศึกษบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายลงสมุดส่วนตัวแล้ว นำมาส่งในครั้งต่อไป เป็นต้น และ 5) นักศึกษาบางคนอาจมีความเครียดและคับข้องใจ ซึ่งอารมณ์ทางลบ เหล่านี้ขัดขวางการทำงานของสมอง ดังนั้น ผู้ให้คำปรึกษาอาจเริ่มกิจกรรมกลุ่มหรือการให้คำปรึกษาด้วย

เทคนิคการผ่อนคลายความเครียดก่อน เพื่อให้นักศึกษาเปิดรับกิจกรรมหรือเนื้อหาต่อไปได้ (Brinckerhoff et al. , 1993)

ผู้ให้การช่วยเหลือนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันย่อมทราบดีว่านักศึกษาบางคนอาจไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะนักศึกษาบางคนอาจไม่ทราบหรือทราบแต่ไม่ยอมรับว่าตนมีปัญหาทางการเรียน หรือมีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้ให้การช่วยเหลือจึงต้องอธิบายให้นักศึกษาทราบถึงผลที่จะตามมา หากนักศึกษามองข้ามปัญหาหรือจุดอ่อนของตนและไม่เข้ารับการช่วยเหลือ วิธีช่วยเหลือที่เหมาะสมกับนักศึกษากลุ่มนี้ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้หรือปัญหาการเรียนของนักศึกษา ไม่ให้ความหวังอย่างเลื่อนลอยว่า “เดี๋ยวมันก็ผ่านไป” ผู้ให้การช่วยเหลืออาจใช้วิธีเพื่อนช่วยเพื่อนหรือหาพี่เลี้ยงให้ใช้บทบาทสมมติหรือการซักซ้อมเพื่อให้นักศึกษาพัฒนาทักษะที่จำเป็น ให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าของเขาถึงแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย และให้การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง หากนักศึกษามีปัญหายังคงมีเจตคติทางลบ หรือมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อยู่ ผู้ให้ความช่วยเหลืออาจเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ละน้อย เปลี่ยนสถานที่ เปลี่ยนกิจวัตรประจำวัน ให้รางวัลหรือคำชมเชยทันทีเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงก็ได้ (Brinckerhoff et al. , 1993)

การออกกลางคันมหาวิทยาลัยกลางคัน

ปัญหาการออกกลางคันนี้เป็นปัญหาระยะยาว เพราะนักศึกษาที่มีความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน จะแสดง “สัญญาณเตือน” ให้เห็นได้ตั้งแต่เริ่มมีปัญหาใหม่ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เริ่มมาจากความรู้สึกแปลกแยก เช่น เรียนได้เกรดไม่ดี มีปัญหาด้านทักษะวิชาการ ขาดเรียนบ่อย มีปัญหาพฤติกรรม ถูกภาคทัณฑ์หรือลงโทษ เปลี่ยนสถานที่เรียนหลายครั้ง เป็นต้น นักวิจัยทั้งหลายจึงแนะนำว่า การแก้ปัญหานักศึกษาออกกลางคันที่ได้ผลวิธีหนึ่งคือ การทำให้นักศึกษาไม่รู้สึกแปลกแยกนั่นเอง (Martin, Tobin, & Sugai, 2002)

ดร. วินเซนต์ ดินโต (Tinto, 1975; 1982; 1986; 1993; 1996; 2005; 2012) ศาสตราจารย์ด้านสังคมวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยเซราคิวส์ (Syracuse University) ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นนักคิดคนสำคัญที่ศึกษาค้นคว้าเรื่องการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างจริงจังมาเป็นเวลาหลายสิบปี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการแก้ไขและป้องกันปัญหานักศึกษาออกกลางคัน และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัย (Learning communities) ดินโตชี้ให้เห็นว่า การที่นักศึกษาเรียนไม่จบและต้องออกกลางคันจากมหาวิทยาลัยกลางคันนั้นเกิดจากสาเหตุมากมาย ไม่ใช่เพราะตัวเขาเป็น “คนไม่ดี” การโทษตัวนักศึกษาเพียงคนเดียวทั้งๆ ที่ตัวเองต้องเป็นผู้รับผิดชอบเสียทั้งหมดนั้น ถือเป็นความคิดที่ตื้นเกินไป ดังนั้น นอกจากการพิจารณาคุณลักษณะของตัวนักศึกษาเองแล้ว ดินโตเจาะจงศึกษาสภาพการณ์ภายในสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งว่า ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคัน และปัจจัยใดบ้างที่ช่วยให้นักศึกษาเรียนจบได้

เมื่อกล่าวถึงแนวคิดของตินโต (Tinto's model) นักวิชาการมักคิดถึงปัจจัยหลัก 4 ด้านได้แก่ 1) ปัจจัยด้านวิชาการที่เป็นทางการ เช่น หลักสูตร เนื้อหาที่เรียน 2) ปัจจัยด้านวิชาการที่ไม่เป็นทางการ เช่น ความสัมพันธ์กับอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัย 3) ปัจจัยด้านสังคมที่เป็นทางการ เช่น กิจกรรมนอกห้องเรียน (Extracurricular activities) และ 4) ปัจจัยด้านสังคมที่ไม่เป็นทางการ เช่น ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในห้อง เป็นต้น ถึงแม้ปัจจัยทั้ง 4 ด้านนี้จะเชื่อมโยงและมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน คณะผู้วิจัยขอแบ่งปัจจัยดังกล่าวออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านวิชาการ และ ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านวิชาการ

ถึงแม้เนื้อหาและวิธีการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาจะต่างกันอย่างมาก แต่เนื้อหาและประสบการณ์ที่นักศึกษาได้เรียนในระดับมัธยมเป็นตัวบ่งชี้ว่านักศึกษามีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับอุดมศึกษามากหรือน้อยเพียงใด หากนักศึกษาได้รับการเตรียมตัวที่ดีและมีความพร้อมด้านทักษะทางวิชาการ เขาย่อมปรับตัวเข้ากับการเรียนในมหาวิทยาลัยได้ไม่ยาก แต่หากนักศึกษาไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการมาก่อน ความสามารถของนักศึกษาที่ต่ำกว่าระดับที่มหาวิทยาลัยคาดหวังจะส่งผลให้นักศึกษาได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยตั้งไว้จนต้องลาออกหรือถูกให้ออกจากสถาบันในที่สุด

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านวิชาการยังรวมถึงผลการเรียน ทักษะการเรียน เช่น การเข้าเรียน การส่งงานตามเวลาที่กำหนด การจัดตารางชีวิตของตน การใช้ทรัพยากรที่มหาวิทยาลัยจัดไว้ให้ เช่น ห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ความรู้สึกและเจตคติที่มีต่อการเรียนและสาขาที่เรียน นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์และ/หรือเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยยังเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วย อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่ต้องออกกลางคันด้วยเหตุผลเกี่ยวกับความสามารถทางวิชาการนั้นมีเพียงร้อยละ 30-35 เท่านั้น ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 65-70 มาจากสาเหตุด้านสังคม (Tinto, 1996)

ปัจจัยด้านสังคม

การปรับตัว การเปลี่ยนจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษามาเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นมากมาย เช่น ความคาดหวังด้านวิชาการที่สูงขึ้น สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปและเต็มไปด้วยคนที่ไม่รู้จัก เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีพื้นเพแตกต่างจากตนอย่างมาก สังคมที่มีการแข่งขันสูงขึ้น เป็นต้น ปัญหาที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน โดยเฉพาะในช่วงสัปดาห์ที่ 1-6 ของภาคเรียนแรก ไม่เว้นแม้แต่เยาวชนหัวกะทิหรือเยาวชนที่มีความมั่นคงทางอารมณ์สูง (Tinto, 1996)

1. เป้าหมายชีวิต นักศึกษาหลายคนเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยโดยไม่มีเป้าหมายในชีวิตชัดเจน และไม่ทราบว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร ยิ่ง “ความลังเล” หรือ

“ความไม่รู้” ดำเนินต่อไปนานเท่าไร ยิ่งเกิดผลเสียต่อการเรียนในมหาวิทยาลัยมากเท่านั้น เนื่องจากนักศึกษาจะเรียนจบได้เมื่อใช้ความพยายามในการเรียนและทำงานส่งอาจารย์มากเพียงพอ นอกจากสภาพจิตใจที่โลเล เพราะไม่มีเป้าหมายชีวิตจะไม่ช่วยให้นักศึกษาทุ่มเทกับการเรียนและการทำงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว ยังบั่นทอนให้นักศึกษาเกิดความท้อแท้และล้มเลิกความตั้งใจที่จะเรียนให้จบด้วย นักศึกษาบางคนค้นพบว่าสิ่งที่ตนเรียนไม่ใช่อาชีพที่ตนอยากทำ เป้าหมายชีวิตที่ไม่ชัดเจนและไม่แน่นอนเช่นนี้ก็ทำให้นักศึกษาที่เรียนได้คะแนนดีตัดสินใจลาออกกลางคันได้ (Tinto, 1996)

2. **ทุนทรัพย์** นักศึกษาบางคนให้เหตุผลว่าไม่มีเงิน แต่ผลจากงานวิจัยพบว่า เรื่องเงินไม่ใช่ปัญหาใหญ่ แต่ปัญหาคือ “ความคุ้มค่า” ของสิ่งที่ได้เรียนมากกว่า อย่างไรก็ตาม นักศึกษาหลายคนจำเป็นต้องออกกลางคันเพราะไม่มีเงินจ่ายค่าลงทะเบียนจริงๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาด้วยโอกาสที่มาจากครอบครัวยากจนหรือพ่อแม่หย่าร้างทำให้รายได้ในครอบครัวน้อยลงและขาดที่พึ่งทางใจ นอกจากค่าลงทะเบียนแล้ว นักศึกษาที่ต้องเช่าที่พักอาศัยไกลบ้านย่อมมีค่าใช้จ่ายสูงกว่านักศึกษาที่อาศัยอยู่ที่บ้านของตน ถึงแม้ว่านักศึกษาเหล่านี้จะสามารถกู้เงินเรียนหรือมีรายได้พิเศษจากการทำงานด้วยก็ตาม (Tinto, 1996)

3. **ความไม่ลงตัว** นักศึกษาจำนวนมากออกกลางคันเพราะรู้สึกแปลกแยกจากเพื่อนในห้อง อันเกิดจากความแตกต่างด้านวิชาการและ/หรือด้านสังคม ความรู้สึกเช่นนี้อาจเกิดขึ้นเพราะนักศึกษารู้สึกไปเองหรือเป็นความล้มเหลวของสถาบันการศึกษาแห่งนั้นที่ไม่สามารถสร้างสังคมที่มีความรู้สึกเป็นมิตร ไม่ใส่ใจความต้องการของนักศึกษา หรือโปรแกรมการเรียนด้วยคุณภาพ นักศึกษาจึงตัดสินใจออกกลางคันเพราะรู้สึกว่าไม่ได้เรียนสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อชีวิตของตน เป็นต้น (Tinto, 1996)

4. **ความรู้สึกโดดเดี่ยว** นักศึกษาปีหนึ่งมักออกกลางคันเพราะสาเหตุนี้เป็นส่วนมาก เพราะไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง เพื่อนร่วมสถาบัน หรืออาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัย นักศึกษาเหล่านี้จึงรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว และไม่ต้องการเรียนที่สถาบันนั้นอีกต่อไป (Tinto, 1996)

การช่วยเหลือนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน

Martin, Tobin, และคณะ (2002) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับวิธีที่ช่วยลดอัตราการออกกลางคันที่ได้ผลดีที่สุด กลุ่มเป้าหมายเสนอวิธีต่างๆ ดังนี้

1. การตรวจสอบปัจจัยเสี่ยง (Risk factors) อย่างเป็นระบบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและการเข้าร่วมสังคม ได้แก่ การเข้าเรียน พฤติกรรม และคะแนนของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงการออกกลางคันในที่สุด การตรวจสอบปัจจัยเสี่ยงนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของโปรแกรมการช่วยเหลือเท่านั้น โปรแกรมที่ดีจึงต้องมีการเฝ้าระวังปัจจัยเหล่านี้และให้การช่วยเหลือร่วมด้วย

2. การพบปะพูดคุยเป็นประจำ (Check & Connect) โปรแกรมดังกล่าวถูกสร้างขึ้นเพื่อป้องกันการออกกลางคันโดยเฉพาะ ผลการวิจัยรายงานว่า โปรแกรม Check & Connect ช่วยป้องกัน

การออกกลางคันได้ถึงร้อยละ 50 โดยสถานศึกษาจัดให้มีผู้ทำหน้าที่สอดส่องปัจจัยเสี่ยงโดยการพูดคุยกับนักเรียนทุกคนเป็นประจำ เมื่อพบนักเรียนที่มีปัญหาและเสี่ยงต่อการออกกลางคัน เจ้าหน้าที่จะส่งนักเรียนเหล่านั้นไปพบ “อาจารย์พี่เลี้ยง” (Mentors) ที่เป็นผู้ดูแลนักเรียนแต่ละคนเป็นพิเศษ ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจและกล้าเล่าปัญหาของตน ตรวจสอบและเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรม การเข้าเรียน และผลการเรียนของนักเรียนคนที่ตนดูแล ประสานงานให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันฯ มากขึ้น ช่วยแก้ปัญหา รวมถึงคอยกระตุ้นให้นักเรียนตระหนักถึงเป้าหมายของตน (คือการเรียนจบจากสถานศึกษานั้นๆ) และให้กำลังใจนักเรียนและครอบครัวของนักเรียนด้วย นักเรียนแต่ละคนจะอยู่ในโปรแกรม Check & Connect อย่างน้อย 2 ปี (University of Minnesota, 2013)

3. การเรียนรู้ในชุมชน (Community-based learning) เมื่อนักเรียนมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติในกิจกรรมเสริมที่นอกเหนือจากกิจกรรมวิชาการ เช่น การให้บริการแก่ชุมชน (Service learning) การมีส่วนร่วมและ/หรือทดลองประกอบอาชีพต่างๆ ที่ตนสนใจ หรือ การมีโอกาสเลือกเรียนวิชาเลือกที่ตนสนใจทำให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น และได้คะแนนดีขึ้น

4. การปรับพฤติกรรมด้วยหลักการประเมินหน้าที่ของพฤติกรรม (Functional behavior assessment) และการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีทางบวก (Positive Behavior support) ได้ผลดีสำหรับนักเรียนที่มีกษัตริย์เรียนโดยไม่มีเหตุผลเหมาะสมและมีปัญหาพฤติกรรมรุนแรง เนื่องจากงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่าวิธีที่ครูในอดีตมักนำมาใช้ เช่น การลงโทษหรือการสั่งพักการเรียนไม่ได้ช่วยให้นักเรียนเหล่านี้มีพฤติกรรมดีขึ้น แต่กลับผลักดันให้เขาตัดสินใจออกจากการเรียนกลางคันมากขึ้น นักการศึกษาผู้ใหญ่จึงมักใช้วิธีทางบวกในการปรับพฤติกรรมมากกว่า

วิธีช่วยเหลือนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันนั้น Tinto (2012) ได้อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จได้แก่ ความคาดหวังที่สถาบันและอาจารย์มีต่อนักศึกษา และความคาดหวังที่นักศึกษามีต่อตนเอง ความช่วยเหลือ การประเมินและข้อมูลป้อนกลับ และการมีส่วนร่วมหรือการจดจ่อกับสิ่งที่เรียน (Involvement หรือ Engagement) ไว้ดังนี้

1. ความคาดหวังที่สถาบันและอาจารย์มีต่อนักศึกษา และความคาดหวังที่นักศึกษามีต่อตนเอง อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถาบันต้องแจ้งให้นักศึกษาทุกคนทราบถึงหน้าที่ของเขาในฐานะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้น ในฐานะนักศึกษาในโปรแกรมหรือภาควิชาชั้น และในฐานะนักศึกษาในชั้นเรียนนั้นๆ ว่าเขาต้องทำอะไรบ้าง รวมถึงกฎระเบียบ วิธีปฏิบัติตัวเพื่อให้ประสบความสำเร็จในมหาวิทยาลัยแห่งนั้น บางครั้งโปรแกรมปฐมนิเทศที่มหาวิทยาลัยอบรมภาพรวมอาจไม่เพียงพอ อาจารย์หรือผู้รับผิดชอบจึงต้องให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาด้วย งานวิจัยพบว่า เมื่อสถาบันการศึกษาตั้งความหวังที่มีต่อนักศึกษาไว้สูง และสื่อสารให้นักศึกษาทราบความคาดหวังนั้นอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ นักศึกษาจะใช้เวลาพยายามในการเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ สถาบันและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรช่วยให้นักศึกษาค้นหาความคาดหวังที่เขามีต่อตนเองขึ้นมา แล้วหา

วิธีที่จะไปถึงความคาดหวังที่ตนเองตั้งไว้ หัวใจสำคัญในการสร้างปัจจัยนี้คือ การสร้างบรรยากาศภายในสถาบันให้สะท้อนถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้

2. ความช่วยเหลือ เมื่อสถาบันมีความคาดหวังต่อนักศึกษาของตนสูง สถาบันจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาด้วย อันสอดคล้องกับงานวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของ “จุดสมดุล” ระหว่าง ความท้าทายที่นักศึกษาประสบ และ ความช่วยเหลือที่เขาได้รับ หากการเรียนของนักศึกษามีความท้าทายหรือปัญหามากแต่ได้รับความช่วยเหลือน้อยเกินไปจำเป็นต้องเลือกวิธีแก้ปัญหาที่ไม่เหมาะสมหรือออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน หรือนักศึกษาที่ได้รับความช่วยเหลือมากทั้งๆ ที่ไม่ได้มีปัญหาหนักก็จะไม่ทำอะไรเองและไม่ใช้ความพยายาม

2.1 ความช่วยเหลือด้านการเรียน ความช่วยเหลือด้านนี้เป็นสิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปีแรกของการเรียนในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยบางแห่งจัดวิชาพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะทางวิชาการโดยให้นักศึกษาเลือกลงเป็นหน่วยกิตเพิ่มเติม บางแห่งจัดโปรแกรมการทบทวนรายวิชาที่เรียน บางแห่งจัดให้นักศึกษามาอ่านหนังสือด้วยกัน และบางแห่งจัดเป็นโปรแกรมเตรียมตัวนักศึกษาก่อนเปิดเรียน แต่ทักษะที่นักศึกษามีปัญหามากที่สุดและต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดได้แก่ ทักษะการอ่าน งานวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีปัญหาด้านการอ่านมีโอกาสเรียนจบในระดับอุดมศึกษาน้อยกว่านักศึกษาที่มีปัญหาด้านอื่น เช่น คณิตศาสตร์ เป็นต้น เนื่องจากนักศึกษาต้องการความช่วยเหลือด้านการเรียนมากที่สุดในช่วงสัปดาห์แรกๆ ของการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย โปรแกรมการช่วยเหลือส่วนใหญ่จึงมักจัดขึ้นตั้งแต่สัปดาห์แรกหรือก่อนเปิดเรียน ซึ่งโปรแกรมเหล่านี้ไม่ได้ส่งผลต่อความสามารถในการเรียนเท่านั้น แต่นักศึกษาจำนวนมากรายงานว่า ตนรู้สึกมั่นใจในความสามารถของตนมากขึ้น ความเครียดที่มีต่อการเรียนลดลง และน่าจะส่งผลต่อความสำเร็จของตนในอนาคต และโปรแกรมเหล่านี้ยังมีผลต่อนักศึกษาต่อโอกาสหรือไม่มีความพร้อมด้านวิชาการมากกว่านักศึกษาทั่วไป

2.2 ความช่วยเหลือด้านสังคม ปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลต่อการเรียนจบของนักศึกษา การก้าวจากชีวิตนักเรียนสู่วิชาชีพทำให้นักศึกษานั้นต้องปรับความสัมพันธ์เดิมที่มีอยู่ เช่น ความสัมพันธ์กับครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อน แล้วสร้างสัมพันธ์ภาพใหม่ในมหาวิทยาลัย เช่น อาจารย์ บุคลากรอื่นๆ และเพื่อนนักศึกษา เมื่อนักศึกษารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมสถานศึกษาแล้ว โอกาสที่ต้องออกกลางคันย่อมน้อยลง มหาวิทยาลัยหลายแห่งจัดโปรแกรมเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในรูปแบบการแนะนำการให้คำปรึกษา และโปรแกรมเพื่อนช่วยเพื่อนหรือโปรแกรมพี่เลี้ยง (Mentoring) ความช่วยเหลือเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเยาวชนต่อโอกาสหรือชนกลุ่มน้อยที่รู้สึกตัวเองแปลกแยกจากสังคมในมหาวิทยาลัย เพราะนอกจากช่วยไม่ให้เหงาแล้ว ยังเป็นที่พึ่งทางใจให้กับนักศึกษาเหล่านั้นด้วย สถานที่ที่จัดโปรแกรมเหล่านี้ยังเหมือนเป็นศูนย์รวมความช่วยเหลือที่เขาสามารถเข้าขอปรึกษาได้ทุกเมื่อ มหาวิทยาลัยบางแห่งจัดกิจกรรมเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์-บุคลากรอื่น-นักศึกษา และระหว่างนักศึกษาด้วยกันเองทั้งในและ

นอกห้องเรียน กิจกรรมเสริมสร้างมิตรภาพเหล่านี้ อาจจัดที่หอพักนักศึกษา จัดในช่วงกิจกรรมนอกเวลาเรียน หรือในรูปแบบกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้หัวข้อต่างๆ ร่วมกันก็ได้

2.3 ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ นักศึกษาที่ด้อยโอกาสต้องการความช่วยเหลือ ประเภทนี้มากเป็นพิเศษ ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์นี้อาจมาในรูปแบบทุนเรียนดีหรือเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้แตกต่างกัน นักศึกษาบางคนเลือกที่จะทำงานนอกเวลาเรียน เพื่อหารายได้พิเศษ ซึ่งการทำงานย่อมทำให้นักศึกษามีเวลาให้กับการเรียนน้อยลง ความจดจ่อกับการเรียนน้อยลง และใช้เวลาในการเรียนนานขึ้นเช่น อาจเรียนจบโปรแกรม 5 ปีในเวลา 6-7 ปี เป็นต้น

3. การประเมินและข้อมูลป้อนกลับ นักศึกษาจะเรียนได้ดีขึ้นและมีโอกาสเรียนจบมากขึ้น หากอาจารย์และสถาบันการศึกษาทำการประเมินความสามารถและให้ข้อมูลป้อนกลับบ่อยครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปีแรกที่ก้าวสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา เพราะเมื่อนักศึกษาได้รับข้อมูลป้อนกลับจากอาจารย์ ว่า ตนมีผลงานระดับใดแล้ว นักศึกษามีแนวโน้มที่จะปรับปรุงผลงานของตนให้ดีขึ้นได้ อาจารย์ที่ทำการประเมินนักศึกษาบ่อยครั้งตลอดระยะเวลา 4 ปีรายงานว่า นักศึกษาของตนได้คะแนนสอบปลายภาคดีขึ้น คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น และคุณภาพของโครงการดีขึ้นด้วย ตัวอย่างเทคนิคการประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับที่มหาวิทยาลัยต่างๆ นำมาใช้บ่อยได้แก่ (1) การประเมินทักษะทางวิชาการเช่น การอ่าน คณิตศาสตร์ เมื่อแรกเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อทดสอบความพร้อมทางวิชาการ (2) การประเมินในห้องเรียนแต่ละคาบเช่น การสอบย่อย การเขียนรายงานฉบับย่อในเวลา 1 นาที แล้วให้ข้อมูลป้อนกลับในชั้นเรียนทันที ข้อดีของเทคนิคนี้คือ ช่วยให้อาจารย์ตรวจสอบความเข้าใจของนักศึกษาหลังเรียนคาบนั้นๆ ได้ด้วย (3) เพิ่มงานส่วนบุคคลตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในสถาบันแห่งนั้น โดยอาจารย์ทำหน้าที่วิจารณ์ผลงานของนักศึกษาแต่ละคนอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักศึกษาแต่ละช่วงเวลา

4. การมีส่วนร่วม (Involvement หรือ Engagement) งานวิจัยจำนวนมากพบว่า การมีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ในขณะที่การขาดเรียนเป็นตัวบ่งชี้การออกกลางคัน การมีส่วนร่วมด้านการเรียนและด้านสังคมช่วยป้องกันปัญหาการออกกลางคันได้ ซึ่งการมีส่วนร่วมด้านการเรียนมักเริ่มจากการมีส่วนร่วมในห้องเรียนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ เมื่อนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน นักศึกษาจะใช้เวลาและความพยายามกับการเรียนมากขึ้น อันจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้นและมีโอกาสเรียนจบมากขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อนทั้งในห้องและนอกห้องเรียนมากกว่ายังมีผลที่ได้จากการเรียนสูงกว่าและมีการพัฒนามากกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์น้อย ในทางตรงกันข้าม นักศึกษาที่ไม่มีส่วนร่วมทางสังคมมักแยกตัวและรู้สึกโดดเดี่ยว

การมีส่วนร่วมด้านการเรียนและการมีส่วนร่วมทางสังคมนั้นคาบเกี่ยวกันและส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น การมีส่วนร่วมด้านการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการทำโครงการกลุ่มย่อยหรือการเรียนรู้แบบ

เพื่อนช่วยเพื่อนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมนอกห้องเรียน และการมีส่วนร่วมทางสังคม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยย่อมทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมด้านการเรียนลดลง อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการป้องกันการออกกลางคันไม่ใช่เพียงปริมาณการมีส่วนร่วม แต่เป็นรูปแบบ และคุณภาพของการมีส่วนร่วมมากกว่าว่าจะสามารถทำให้นักศึกษารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมหาวิทยาลัย (Sense of belonging) ได้มากน้อยเพียงใด เทคนิคที่มีประสิทธิภาพดี 3 ประการที่ผู้ให้การช่วยเหลือ นักศึกษาอาจนำไปใช้ได้แก่ เทคนิคการสอนที่ช่วยสร้างการมีส่วนร่วมในห้องเรียน (เช่น การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ การเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ การเรียนเป็นทีม การวิเคราะห์กรณีศึกษา เป็นต้น) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (เช่น การจัดให้นักศึกษาบางส่วนเรียนวิชาเดียวกัน ซึ่งการจัดชั้นเรียนในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้นเป็นการเรียนทั้งชั้นอยู่แล้ว) และการให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยการให้บริการแก่สังคม (เช่น การอาสาสมัครเป็นผู้ดูแลเด็กในศูนย์ช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรืออาสาสมัครทำความสะอาดสวนสาธารณะประจำตำบล เป็นต้น)

หากสถาบันใดมีปัจจัยเหล่านี้ครบทั้ง 4 ประการ นักศึกษาย่อมมีโอกาสเรียนจบตามที่ได้ตั้งใจไว้ แต่นักศึกษาแต่ละคนอาจต้องการปัจจัยแต่ละด้านไม่เท่ากัน เช่น นักศึกษาที่ขาดความพร้อมด้านวิชาการย่อมต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการมากกว่าปัจจัยอื่น อย่างไรก็ตาม ดินโดยย่ำว่า ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญมากที่สุดในปีแรกและในห้องเรียน

ศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งตอบสนองต่อความต้องการพิเศษของนักศึกษาแตกต่างกัน กล่าวคือ มีตั้งแต่ไม่ให้ความช่วยเหลือเลย จนถึงการให้บริการเต็มรูปแบบและเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อวิเคราะห์และพัฒนาผลการปฏิบัติงานในแต่ละปีอย่างจริงจัง (Brinckernoff et al., 1993) โดยมีศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ หรือศูนย์ DSS เป็นผู้ประสานงานและให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนเหล่านี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จึงกำหนดให้ศูนย์ DSS เป็นศูนย์ข้อมูลด้านบุคคลที่มีความต้องการพิเศษของสถาบันการศึกษานั้นๆ ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้บริการด้านการจัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นๆ รวมถึงประสานงานกับคณะที่มีนักศึกษาเรียนร่วมและเป็นเครือข่ายให้บริการกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2555) เพื่อช่วยให้เยาวชนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษามากขึ้น

ถึงแม้ศูนย์ DSS ในแต่ละมหาวิทยาลัยจะได้รับงบประมาณจาก สกอ. เพื่อให้การช่วยเหลือนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ แต่บริการในปัจจุบันนั้นยังถูกจำกัดด้วยเหตุผลหลายประการ ประการที่หนึ่ง ปริมาณนักศึกษาเข้ารับบริการจากศูนย์ DSS ทั่วประเทศมากขึ้น เช่น นักศึกษาที่รับบริการในปี พ.ศ. 2547 จำนวน

1,048 คนและ พ.ศ. 2553 จำนวน 4,668 คน (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศีกษาภาพของนักศึกษา, 2555) แต่จำนวนบุคลากรและงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอที่จะให้บริการนักศึกษาทุกคนที่มีความบกพร่องทุกประเภทได้อย่างทั่วถึง และประการที่สอง ความบกพร่องแต่ละประเภทต้องการความช่วยเหลือจากบุคลากรเฉพาะด้าน การที่ศูนย์ DSS จะมีบุคลากรครบสำหรับความบกพร่องทั้ง 9 ประเภทจึงเป็นเรื่องยาก บริการของศูนย์ DSS ส่วนใหญ่จึงมุ่งไปที่นักศึกษาที่มีความพิการชัดเจนก่อน เช่น ความพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว การมองเห็น หรือการได้ยิน เป็นต้น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ถึงแม้กฎหมายการศึกษาพิเศษ (IDEA, 2004) จะรับประกันสิทธิทางการศึกษาของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น แต่เมื่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่แสดงความจำนงจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ก็เปิดรับนักศึกษาเหล่านี้ด้วย แต่การรับเข้าเรียนไม่ได้หมายความว่า สถาบันนั้นจะให้ช่วยเหลือเพื่อให้นักศึกษาเหล่านี้เรียนจบได้ในเวลาที่กำหนด บริการของศูนย์ DSS ในประเทศสหรัฐอเมริกาจึงมีความหลากหลายอย่างมากคือ มีตั้งแต่สถาบันที่ไม่ให้ความช่วยเหลือเลย หรือบางแห่งอาจให้ความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย แต่ไม่มีผู้รับผิดชอบจริงจัง ชีวิตการเรียนของนักศึกษาจึงขึ้นอยู่กับอาจารย์ประจำวิชาเพียงผู้เดียว หากอาจารย์ท่านนั้นให้ความสนใจและช่วยเหลือเป็นพิเศษ นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษและ/หรือมีความเสี่ยงที่ต้องออกกลางคันก็จะอยู่รอดไปได้อีกหนึ่งภาคเรียน สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งอาจให้ความช่วยเหลือมากขึ้น โดยจัดให้หน่วยงานหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้ประสานงานโดยเฉพาะ มีนโยบายและวิธีการช่วยเหลือที่ชัดเจน แต่บริการเหล่านี้มีให้เฉพาะในช่วงเปิดเรียนเท่านั้น ในขณะที่สถาบันบางแห่งอาจให้มากกว่านั้น คือ นอกจากจะมีผู้รับผิดชอบและสำนักงานให้บริการสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษเป็นหลักแหล่งชัดเจนแล้ว ยังมีนโยบายการรับเข้าและการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นรูปธรรมด้วย เช่น นักศึกษาจะได้รับบริการก็ต่อเมื่อมีเอกสารยืนยันความบกพร่อง เป็นต้น บริการที่หลากหลายอาจได้แก่ การปรับเปลี่ยนช่วยเหลือระหว่างเรียนและช่วงสอบ มีติวเตอร์ที่ได้รับการอบรมมาอย่างดี มีกลุ่มเพื่อนสนับสนุน การส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักเรียกร้องและพิทักษ์สิทธิของตน โดยบริการต่างๆ เหล่านี้มีตลอดปี ไม่มีปิดเทอม ส่วนรูปแบบการช่วยเหลือแบบสุดท้ายคือ การให้บริการโดยยึดตามข้อมูลเป็นหลัก บริการสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษแบบนี้ถือเป็นบริการเต็มรูปแบบและมีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงนโยบายของมหาวิทยาลัยในแต่ละปี (Brinckernoff et al., 1993)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นว่า บริการของศูนย์ DSS ในประเทศไทยนั้นยังไม่มี ความหลากหลายมากนักและยังไม่ครอบคลุมบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทอย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2551 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลามีนักศึกษาทั้งหมด 2,467 คนแต่ไม่มีนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้เลย แต่หากใช้จำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการเมื่อปี พ.ศ. 2553 (ร่างกาย: การเห็น: การได้ยิน: การเรียนรู้ = 8:4:7:52) เราอาจพบว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

น่าจะมีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวนไม่น้อย เมื่อนักศึกษาไม่เคยได้รับการวินิจฉัยว่ามีภาวะบกพร่องหรืออาจเคยได้รับการวินิจฉัยแต่ไม่กล้าเปิดเผยให้อาจารย์ที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่ศูนย์ DSS ทราบ เขาก็ไม่มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือ นอกเหนือจากนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษแล้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ยังมีนักศึกษากลุ่มเสี่ยงที่ต้องออกกลางคันจำนวนมาก ซึ่งอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การขาดความพร้อมทางวิชาการและ/หรือฐานะทางเศรษฐกิจ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาจำนวนมากที่มีความต้องการพิเศษและต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการ จึงถูกละเลยและไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

การสร้างโปรแกรมและการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

ความสำเร็จของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน นอกจากนี้ ถึงแม้ผู้เรียนจะอยู่ในวัยผู้ใหญ่ที่ควบคุมตนเองได้ดีกว่าเด็ก แต่ผู้เรียนวัยนี้ก็ยังต้องการแรงจูงใจในการเรียนรู้ เพื่อให้เขาสามารถรักษาความสนใจในเนื้อหาต่างๆ ไว้ได้ โดยเฉพาะผู้เรียนที่ไม่ได้มีความกระตือรือร้นมากนัก ผู้เรียนวัยนี้จะเรียนรู้ได้ดีหากกิจกรรมการเรียนการสอนมีการออกแบบให้เหมาะสมกับความต้องการและลักษณะส่วนบุคคล และที่สำคัญที่สุดคือเหมาะสมกับบริบทของการดำเนินชีวิตของเขา (Knowles, 1990; Ruy, 2010)

Dr. Malcolm Knowles ศาสตราจารย์ด้านการศึกษามีบทบาทด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มากที่สุดคนหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning) ไว้ว่า การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่นั้นแตกต่างกันอย่างมาก ในขณะที่ผู้เรียนวัยเด็กไม่มีความรู้หรือประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ มาก่อน จึงเปิดรับสิ่งที่ครูสอนไปทั้งหมด เนื้อหาที่ครูนำมาสอนจึงขึ้นอยู่กับครูเป็นหลัก แต่สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ การสอนของครูขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ Knowles ได้สรุปลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ไว้ดังนี้ (Knowles, 1978)

1. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเป็นของตนเองและเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้เรียนเหล่านี้ต้องการอิสระในการเรียน ผู้สอนจึงควรทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ชี้แนะมากกว่าผู้ให้ข้อมูล แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้นั้น นอกจากนี้ ผู้สอนต้องเข้าใจความคิดของผู้เรียนว่า เขาสนใจเนื้อหาด้านใด ให้ผู้เรียนได้ทำงานในโครงการที่เขาสนใจ ให้ออกสาเขาได้รับผิดชอบในการนำเสนองานหรือทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม และผู้สอนต้องแสดงให้เห็นว่าทุกคนมีส่วนทำให้เกิดความสำเร็จได้อย่างไร

2. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความรู้และประสบการณ์ชีวิตมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงาน ครอบครัว และการศึกษาในอดีต ผู้เรียนจึงมักนำความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ที่เขามีอยู่เดิม ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องเชื่อมโยงเรื่องที่สอนเข้ากับความรู้หรือประสบการณ์ของผู้เรียน และให้คุณค่าต่อประสบการณ์เดิมนั้นด้วย

3. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มุ่งที่เป้าหมายในการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ผู้เรียนเหล่านี้มักมีเป้าหมายที่เข้าใจความต้องการในใจอยู่แล้ว ดังนั้น ผู้เรียนเหล่านี้จึงต้องการโปรแกรมที่ระบุเป้าหมายและองค์ประกอบต่างๆ ชัดเจน ผู้สอนต้องแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนทราบว่าทุกคนสามารถไปถึงเป้าหมายได้ ดังนั้น โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จึงต้องระบุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนตั้งแต่เริ่มแรก

4. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่สังเกตเห็นถึงความตรงประเด็น ผู้เรียนมักมีเหตุผลของการมาเรียนครั้งนั้น ดังนั้น การเรียนรู้นั้นต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับหน้าที่การงานหรือความรับผิดชอบของเขา ครูจำเป็นต้องระบุวัตถุประสงค์ตั้งแต่ก่อนเริ่มเรียน กล่าวคือ ทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ จะต้องเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับงานที่เขาทำอยู่ ซึ่งวิธีการที่จะช่วยได้คือให้โอกาสผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้เลือกทำโครงการที่สอดคล้องกับความสนใจของเขา

5. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับความรู้ที่เขานำไปปฏิบัติได้จริง ผู้เรียนเหล่านี้จะสนใจเนื้อหาที่เรียนก็ต่อเมื่อเขาคิดว่ามีประโยชน์กับงานหรือชีวิตของเขา ไม่ใช่เรียนเพื่อประดับความรู้เท่านั้น ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องชี้แจงให้ชัดเจนว่าบทเรียนนั้นจะมีประโยชน์ต่องานของเขาอย่างไร

6. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องการการเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผู้สอนต้องเห็นคุณค่าของประสบการณ์ที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่นำมาแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน ปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เท่าเทียมกัน และให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระแทนการเป็นเพียงผู้รับข้อมูล

นอกจากนี้ Knowles (1986) ยังเสนอว่า “การทำสัญญาการเรียนรู้อัตโนมัติ” เปรียบเสมือนพื้นฐานของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ แนวคิดนี้เกิดจากการที่ผู้เรียนแต่ละคนวางแผนในการเรียนรู้ตามความต้องการของตน ประสบการณ์ที่ตนเคยได้รับ ความสนใจ เป้าหมาย และความสามารถของตน ความก้าวหน้าของการทำสัญญาการเรียนรู้อัตโนมัติขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้เรียนว่าเขาได้เรียนรู้อะไรไปบ้าง เมื่อผู้เรียนวางแผน วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์ในการเรียนของตนเองด้วยกระบวนการสัญญาการเรียนรู้อัตโนมัติแล้ว เขาจะเข้าใจสถานการณ์การเรียนรู้อัตโนมัติและสามารถเลือกหรือเข้าถึงเนื้อหาวิชาที่เขาต้องการได้

แรงจูงใจสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

แรงจูงใจถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ เลียบ (Lieb, 2011) เสนอว่า ปัจจัย 6 ประการที่เป็นแหล่งของแรงจูงใจสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีดังนี้

1. สัมพันธภาพทางสังคม (Social Relationships) การได้พบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับเพื่อนใหม่ที่ทำงานในวงการเดียวกัน

2. ความคาดหวังจากภายนอก (External Expectation) ผู้เรียนอาจมาเรียนตามคำแนะนำหรือตามความประสงค์ของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าหรือผู้ที่มีความสำคัญต่อเขา

3. การให้บริการสังคมสงเคราะห์ (Social Welfare) ผู้เรียนอาจต้องการเพิ่มความรู้ของตนเพื่อสามารถให้บริการผู้อื่นได้ดีขึ้น การเรียนนี้จึงเหมือนเป็นการเตรียมความพร้อมในการให้บริการในชุมชน และเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานในชุมชน
4. ความก้าวหน้าของตนเอง (Personal Advancement) ผู้เรียนอาจมาเรียนเพราะต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อาชีพที่มั่นคง และช่วยให้มีโอกาสมากกว่า “คู่แข่ง” ในที่ทำงานเดียวกัน
5. การหลีกเลี่ยงหรือการกระตุ้น (Escape/Stimulation) ผู้เรียนอาจมาเรียนเพื่อหลีกเลี่ยงภาระงาน เพื่อหาเวลาพักจากงานที่จำเจ หรือเพื่อให้รู้สึกแตกต่างจากสิ่งที่กำลังทำอยู่
6. ความสนใจทางปัญญา (Cognitive Interest) ผู้เรียนอาจต้องการมีความรู้เพิ่มเพื่อตอบสนองความสนใจหรือความพึงพอใจส่วนตัว

อุปสรรคในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

เมื่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบหลายด้านทั้งชีวิตส่วนตัวและหน้าที่การงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน อุปสรรคในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่พบบ่อยได้แก่ ไม่มีเวลา ขาดทุนทรัพย์ ขาดความมั่นใจว่าจะเรียนได้หรือไม่ ขาดความสนใจ หรือขาดโอกาสที่จะได้รับข้อมูลที่เพียงพอ การจัดเวลาระหว่างการทำงานและการเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ ปัจจัยบางประการอาจเป็นได้ทั้งแรงจูงใจในการเรียนต่อและเป็นอุปสรรคด้วยเช่น กฎข้อบังคับในวิชาชีพที่กำหนดให้บุคลากรวิชาชีพต้องมีคุณวุฒินั้นๆ จึงจะสามารถประกอบอาชีพนั้นได้ ความคาดหวังที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งในหน้าที่การงาน การได้รับงานเพิ่มขึ้น การเพิ่มพูนความสามารถในการทำงาน ความต้องการพัฒนาทักษะที่ทำอยู่ให้มีความชำนาญมากขึ้น หรือการลดโอกาสที่ต้องออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน

ดังนั้น สิ่งสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่นี้คือ การส่งเสริมเหตุผลที่เขามาเรียน และลดปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการเรียน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องทราบเหตุผลของการมาเรียนครั้งนั้น แล้ววางแผนสร้างแรงจูงใจเช่น แสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น ผลการศึกษาทฤษฎีการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ (Constructivist) สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ในการเรียนแบบระบบออนไลน์จากเอกสารรายวิชา ผลงานของผู้เรียน การสำรวจการสัมภาษณ์ การสังเกตในห้องเรียนและพฤติกรรมระหว่างเรียนออนไลน์ พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในสองด้าน ด้านแรก กิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือร่วมใจกันช่วยให้ผู้เรียนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกัน และด้านที่สอง วิชาที่ใช้แนวการจัดประสบการณ์ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ รับผิดชอบและเรียนรู้แบบนำตนเองได้ จึงสรุปได้ว่า วิธีการสอนแนวการจัดประสบการณ์นี้สามารถช่วยให้

ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และมีความรับผิดชอบมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน (Ruey, 2010)

โปรแกรมการอบรม เป็นกระบวนการการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะให้บุคคลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่องานหรือ การเรียนของตนในปัจจุบันหรือในอนาคต ดังนั้น การจัดการอบรมสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้ (Byars & Rue, 1994; Stone, 1998)

1. ความสนใจ หมายถึง ภาวะที่จิตใจของบุคคลจดจ่อและปรารถนาที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ผู้ออกแบบโปรแกรมการอบรมจึงต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา และสื่ออุปกรณ์ให้สอดคล้องกับความสนใจ ของผู้อบรม

2. ความต้องการ หมายถึง ภาวะที่บุคคลยังขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีความต้องการที่จะมีหรือ ได้สิ่งนั้นมา การที่บุคคลพยายามชวนชววยเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนยังขาดอยู่ ย่อมเป็นแรงผลักดันให้บุคคลนั้นเกิด การเปลี่ยนแปลงและ/หรือปรับปรุงพฤติกรรมภายในตนเองอย่างต่อเนื่องด้วยการเรียนรู้ ศึกษา หา ประสบการณ์ต่างๆ

3. ความพร้อม หมายถึง ภาวะที่บุคคลนั้นอยู่ในเกณฑ์หรือมีสภาพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ เรื่องใดๆ ทั้งนี้ ความพร้อมนั้นขึ้นอยู่กับวัย ประสบการณ์ ระดับความนึกคิด สติปัญญา ระดับอารมณ์ และ สภาพร่างกาย ผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ดีจะต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ

4. การจูงใจ หมายถึง การดำเนินการให้บุคคลนั้นต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้า รับการอบรมเกิดความรู้สึกระตือรือร้นและอยากเรียนรู้ การฝึกอบรมจึงต้องแสดงให้เห็นว่า เป็น ความรู้ เจตคติ และทักษะที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนหลังการอบรม

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ วัย ความถนัด ความสามารถ ปัจจัยส่วนบุคคลเหล่านี้ทำให้แต่ละคนมีความสามารถในการ เรียนรู้ไม่เท่ากัน ดังนั้น โปรแกรมที่ดีจึงต้องมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความแตกต่าง ระหว่างบุคคลด้วย

6. การเสริมแรง หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้พฤติกรรมของบุคคลนั้นเปลี่ยนแปลงไป การเสริมแรงจึงอาจทำให้บุคคลนั้นเรียนรู้ได้มากขึ้นหรือน้อยลงได้ หลักสำคัญของการเสริมแรง คือ บุคคลนั้น จะแสดงพฤติกรรมมากขึ้นหากได้รับการเสริมแรงหรือรางวัลที่ตนชอบ และเมื่อผู้เรียนแต่ละคนบรรลุ วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้แล้ว การเรียนรู้นั้นๆ จะเป็นเหมือนรางวัลที่สร้างความเชื่อมั่นและส่งผลให้ผู้เรียนมี พฤติกรรมที่พึงประสงค์มากขึ้นไปอีก

7. ข้อมูลป้อนกลับ หรือการได้รับรู้ผลของการเรียนของตน บุคคลจะเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เมื่อได้รับข้อมูลป้อนกลับทั้งทางบวกและทางลบในสิ่งที่ตนได้ทำไป ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง

8. การจดจำสิ่งที่เรียน ซึ่งปัจจัยนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล บุคคลจะจดจำได้ดีหากได้มีโอกาสได้ทำพฤติกรรมนั้นบ่อยๆ

9. การฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำ โปรแกรมที่ดีควรมีภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติซ้ำๆ จนเกิดความชำนาญ

10. การถ่ายโยงการเรียนรู้ หมายถึง การที่บุคคลได้เรียนรู้แล้วสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในการสถานการณ์ต่างๆ ได้ เพราะนั่นคือเป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้

อย่างไรก็ตาม แนวคิดต่างๆ ที่ได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยในการจัดโปรแกรมการอบรมนั้น เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เข้าอบรมที่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ความต้องการของบุคคล แรงจูงใจ ประสบการณ์ของบุคคลที่ผ่านมา ตลอดจนการเชื่อมโยงให้มีการนำความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตจริง ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำหลักการเหล่านี้ มาใช้เป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้โปรแกรมการช่วยเหลือนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษารูปแบบการช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษานักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียน โปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ที่มีการดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน
3. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การนำโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนไปใช้
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร สำหรับการวิจัยระยะนี้ได้แก่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่มีปัญหาด้านการเรียน และมีความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้มีการกำหนดเกณฑ์ของเกรดเฉลี่ยที่จะผ่านไปได้ ในแต่ละปี คือ นักศึกษาจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 1.60 ในปีที่ 1 จะต้องมีความเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 1.80 ในปีที่ 2 จะต้องมีความเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 ในปลายปีที่ 3-4 นักศึกษาจะต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์คือมีความเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงสามารถผ่านไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในการสอนในปีที่ 5 ได้

กลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัยระยะนี้ได้แก่ นักศึกษาในโปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่มีปัญหาด้านการเรียน และมีความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน จำนวน 15 คน โดยเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

1. เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในโปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. คะแนนเฉลี่ยสะสมจนถึงปัจจุบันไม่เกิน 2.00 หรือ
3. คะแนนเฉลี่ยสะสมจนถึงปัจจุบันอยู่ระหว่าง 2.00 ถึง 2.20 แต่มีความเสี่ยงต่อการออกกลางคันในอนาคต ซึ่งพิจารณาจากทักษะทางวิชาการและ/หรือทักษะทางการเรียน เช่น ปัญหาในการจับใจความจากการอ่านหรือการฟัง ปัญหาด้านการเขียนเพื่อสื่อสารหรือตอบคำถามในการทำข้อสอบ ปัญหาด้านการจดเนื้อหาที่เรียน ปัญหาการขาดเรียน มาเรียนสาย หรือการส่งงานไม่ตรงตามกำหนด ฯลฯ
4. ยินยอมเข้าร่วมโครงการฯ

ต่อมา นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน 1 คน ได้ขอลาออกจากมหาวิทยาลัย จึงมีขอรายงานเฉพาะนักศึกษาที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน จนครบกระบวนการดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียน

ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	
ชั้นปีที่กำลังศึกษา	ชั้นปีที่ 2	7	50.00
	ชั้นปีที่ 3	7	50.00
เพศ	ชาย	1	7.15
	หญิง	13	92.85
อายุ	19 ปี	1	7.15
	20 ปี	5	35.70
	21 ปี	7	50.00
	22 ปี	1	7.15
คะแนนเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษา	2.00 – 2.49	5	35.70
	2.50 – 2.99	6	42.85
	3.00 – 3.49	3	21.45
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	สมรส	9	64.28
	บิดาหรือมารดาเลี้ยงเดี่ยว	5	35.71
ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา (เมื่อระดับการศึกษาของบิดาและมารดาไม่เท่ากัน ได้ยึดระดับสูงสุด)	ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	7	50.00
	มัธยมศึกษา	5	35.71
อาชีพของบิดามารดา	สูงกว่ามัธยมศึกษา	2	14.29
	เกษตรกรกรรม/ประมง	8	57.13
	รับจ้างทั่วไป	3	21.44
	ค้าขาย	2	14.28
	รับราชการ	0	0
รายได้ของครอบครัว (ต่อเดือน)	อื่นๆ	1	7.15
	ต่ำกว่า 5,200 บาท	1	7.15
	5,200-10,000 บาท	2	14.30
	10,001-20,000 บาท	7	50.00
	20,001-30,000 บาท	2	14.30
	30,001-40,000 บาท	1	7.15
	40,001-50,000 บาท	1	7.15
สูงกว่า 50,000 บาท	0	0	
จำนวนสมาชิกในบ้านเดียวกัน	1-4	9	64.28
	5-7 คน	5	35.72

ตาราง 1 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนปีที่ 2 และ ปีที่ 3 มีจำนวนเท่ากัน คือ ปีละ 7 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (92.85%) มีอายุระหว่าง 20-21 ปี นักศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาอยู่ ระหว่าง 2.50-2.99 (42.85%) บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน (64.28%) บิดามารดาของนักศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถม ศึกษาหรือต่ำกว่า (50.00%) มีอาชีพเกษตรกร (57.13%) ส่วนใหญ่มีรายได้ ระหว่าง 10,001-20,000 บาท ต่อเดือน นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็กที่มีสมาชิกเพียง 1-4 คน (64.28%)

การสร้างโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมฯ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ปัญหาของบุคคลเหล่านี้ วิธีการสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และการสร้างโปรแกรมช่วยเหลือบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ผู้ใหญ่

2. รวบรวมข้อมูลจากสำนักทะเบียนนักศึกษา อาจารย์ที่เคยสอนนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง และตัวนักศึกษาเองเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของนักศึกษาเหล่านี้

3. นำข้อมูลและแนวคิดที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของโปรแกรมฯ

4. สร้างโปรแกรมฯ จากข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 ซึ่งคณะผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน เพื่อให้ความรู้และสร้างทักษะวิชาการ ทักษะการเรียน และทักษะการดำเนินชีวิตแก่นักศึกษา โดยโปรแกรมดังกล่าวแบ่งออกเป็น 6 เรื่อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย เนื่องจากปัญหาหลักของนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายในโครงการฯ นี้คือ ปัญหาในการปรับตัวจากการใช้ชีวิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาหรืออาชีวศึกษามาใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย และปัญหาในการจัดสรรเวลา ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสอนเรื่องการจัดการตนเองในมหาวิทยาลัย และการจัดสรรเวลาโดยสอนการใช้ปฏิทินในสัปดาห์แรก เนื้อหาการอบรมแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การชี้ให้นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการจัดสรรเวลาที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีงานที่ต้องทำหลายอย่างในเวลาเดียวกัน รวมถึงสอนวิธีการทำงานหลายอย่างนั้นให้ได้ เช่น การจัดลำดับความสำคัญ เลือกทำงานที่สำคัญกว่าเสียก่อน และตัดงานที่ไม่จำเป็นออก เป็นต้น และส่วนที่ 2 การบันทึกสิ่งที่ตั้งใจจะทำลงในปฏิทินนัดหมายที่คณะผู้วิจัยเตรียมไว้ให้ เพื่อนักศึกษาจะได้เตือนตัวเองอยู่เสมอ ไม่ลืม ไม่นัดหมายซ้ำซ้อน และเป็นการเรื่องสอนการวางแผนล่วงหน้าอีกด้วย คณะผู้วิจัยต้องการให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายนำปฏิทินนัดหมายไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง วิทยาการได้มีการติดตามทุกสัปดาห์ด้วยการสอบถามความคืบหน้าของการใช้ปฏิทินนัดหมาย

4.2 ทักษะการจดเนื้อหาที่เรียน นักศึกษากลุ่มเป้าหมายจำนวนหนึ่งให้ข้อมูลว่า มีปัญหาในการจดเนื้อหาที่อาจารย์สอน ประกอบกับอาจารย์บางคนพูดเร็ว เมื่อตนจดไม่ทันจึงนั่งฟังเฉยๆ

โดยไม่จดเลย ปัญหานี้มีความรุนแรงมากขึ้นสำหรับนักศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้และนักศึกษาที่มีปัญหาในทักษะทางวิชาการ เนื้อหาในสัปดาห์นี้ชี้ให้นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการจดเนื้อหาที่เรียน และเทคนิคการจดเนื้อหาที่อาจารย์สอนให้ทัน โดยการจับประเด็นสำคัญให้ได้ และจดเนื้อหา 3 ส่วน (รายละเอียด ประเด็นสำคัญ และสรุป) ลงแบบฟอร์มของคอร์เนลล์ การอบรมครั้งนี้ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการฝึกซ้อมทฤษฎีการจดบันทึกของคอร์เนลล์ให้กลายเป็นทักษะที่นักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้จริง

4.3 ทักษะการแก้ปัญหา บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มักไม่กล้าเผชิญปัญหา เมื่อท้อใจโดยไม่แก้ไขตั้งแต่แรก ปัญหาหนึ่งจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น หรือหากใช้วิธีที่ผิด ปัญหาหนึ่งอาจยิ่งเลวร้ายลง โปรแกรมในสัปดาห์นี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนเจตคติของนักศึกษาว่า ปัญหาในชีวิตเป็นเรื่องปกติ และแก้ไขได้ง่ายๆ ถ้าเราทราบวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้อง วิทยากรเน้นการลงมือปฏิบัติโดยให้นักศึกษายกปัญหาของตนเองขึ้นมาแล้วลองคิดวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้อง พร้อมให้เพื่อนๆ ในกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า แต่ละคนเลือกทางแก้ปัญหาวิธีใด และเพราะเหตุใด หลังจากเจ้าของปัญหาได้ฟังความคิดเห็นของเพื่อนแล้ว แต่ละคนจะเลือกวิธีที่ตนคิดว่าดีที่สุดสำหรับตนเอง

4.4 เทคนิคการอ่าน วัตถุประสงค์ของการอบรมเรื่องการอ่านนั้นมี 2 ข้อได้แก่ หนึ่ง สร้างเจตคติว่าการอ่านเป็นเรื่องง่าย เนื้อหาบนกระดานที่ดูเหมือนเยอะ อันที่จริงมีใจความสำคัญเพียงไม่กี่ประโยค และสอง เทคนิคการอ่านจับใจความ คณะผู้วิจัยทราบดีว่า นักศึกษาแต่ละคนมีเทคนิคการอ่านที่ตนเองถนัดแตกต่างกัน วิธีการอ่านที่ได้ผลสำหรับคนหนึ่งจึงไม่จำเป็นต้องได้ผลสำหรับอีกคนหนึ่ง คณะผู้วิจัยจึงจะนำเสนอเทคนิคการอ่าน 2 วิธี โดยสัปดาห์หนึ่งวิทยากรจะสอน และให้นักศึกษา ทดลองใช้ วิธีที่ 1 ส่วนสัปดาห์ต่อไปจะสอนและให้นักศึกษาทดลองใช้วิธีที่ 2 แล้วให้นักศึกษาเลือกวิธีที่เหมาะสมที่ตนเองถนัด เทคนิคการอ่านจับใจความวิธีที่ 1 แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

- 1) เดาเนื้อหาจากชื่อเรื่อง
- 2) หาความหมายของคำยาก
- 3) อ่านเนื้อหาแล้วเน้นประโยคสำคัญ
- 4) ตรวจสอบด้วยการอ่านเฉพาะประโยคที่เน้นไว้ว่าเข้าใจเรื่องนั้นหรือไม่

วิทยากรสอนโดยเริ่มจากการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ให้ทุกคนทำไปด้วยกัน และแบบฝึกหัดให้แต่ละคนทำด้วยตนเอง

เทคนิคการอ่านจับใจความวิธีที่ 2 เป็นการเดาเนื้อหาจากชื่อเรื่อง อ่านรายละเอียดแล้วจดประเด็นสำคัญ แล้วจึงเปรียบเทียบเรื่องที่เดาไว้กับเรื่องที่อ่านละเอียดว่าเนื้อหาตรงกันหรือไม่ วิทยากรเริ่มจากการทำให้ดู ฝึกซ้อมไปด้วยกัน แล้วจึงให้นักศึกษาแต่ละคนทำแบบฝึกหัด 5 เรื่องด้วยตนเอง

4.5 เป้าหมายในชีวิต วิทยากรกระตุ้นให้นักศึกษาคิดว่าเป้าหมายในชีวิตของตนเองคืออะไรแล้วหาวิธีที่ถูกต้องที่จะช่วยไปให้ถึงเป้าหมายนั้นได้ เวลาส่วนใหญ่ในการอบรมสัปดาห์นี้เป็นการลงมือปฏิบัติ โดยให้นักศึกษาเขียนเป้าหมายในชีวิตของตนเองที่มีความสำคัญสูงสุด 3 ข้อลงบนกระดาษโปสเตอร์ที่ติดอยู่บนผนัง จากนั้นเลือกเป้าหมายขึ้นมา 1 ข้อแล้วเขียนวิธีที่จะไปให้ถึงเป้าหมายนั้นมา 2 วิธี

แล้วเขียนอุปสรรคที่จะทำให้ไปไม่ถึงเป้าหมายนั้นและวิธีแก้ปัญหาอุปสรรคดังกล่าว เมื่อแต่ละคนเขียนประเด็นของตนเองเสร็จแล้วให้เวียนไปยังโปสเตอร์ของเพื่อนแล้วเขียนข้อเสนอแนะของตนลงไป โปสเตอร์ละ 1 ข้อจนครบเพื่อนทุกคน เมื่อเจ้าของโปสเตอร์เวียนกลับมาที่โปสเตอร์ของตนให้อ่านข้อเสนอจากเพื่อนๆ แล้วเลือกวิธีที่ตนคิดว่าดีที่สุดสำหรับตนเองพร้อมให้เหตุผล

4.6 การขอความช่วยเหลือในห้องเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบว่าคุณต้องการความช่วยเหลือด้านใด และเพื่อนในห้องรวมถึงอาจารย์ก็พร้อมให้ความช่วยเหลือ หากนักศึกษาเข้าไปถามหรือขอความช่วยเหลือ แต่ปัญหาของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายในโครงการนี้ส่วนใหญ่คือ ไม่กล้าขอความช่วยเหลือ เพราะขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่ทราบจะขอความช่วยเหลือจากใครและอย่างไร คณะผู้วิจัยจึงสร้างเนื้อหาการอบรมและแบบประเมินลักษณะของสมาชิกในห้องเพื่อช่วยในการตัดสินใจว่า จะนักศึกษาควรขอความช่วยเหลือจากใคร วิทยากรสร้างเจตคติให้นักศึกษาว่า การขอความช่วยเหลือเป็นเรื่องปกติเพราะคนเราต้องการความช่วยเหลือจากคนรอบข้างอยู่เสมอ แต่เราต้องเลือก “เรื่อง” “คน” และ “วิธี” ที่จะขอความช่วยเหลือให้ถูกต้องและเหมาะสม

งานวิจัยนี้ได้รับแนวคิดจากทฤษฎีหลักได้แก่ Tinto's model (Tinto, 1995; 2005; 2012) ที่แนะนำให้ช่วยเหลือนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันทั้งในด้านวิชาการและด้านจิตสังคม คือสร้างให้นักศึกษารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมหาวิทยาลัย และช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวกับชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากได้ด้วย

5. นำโปรแกรมฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ และด้านหลักสูตรและการสอน ตรวจสอบ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมเชิงเนื้อหา และได้รับคำแนะนำให้มีการปรับปรุง ภาษา และกระบวนการนำเสนอเล็กน้อย

6. นำโปรแกรมฯ มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

7. จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ชนิด ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ซึ่งได้มาจากการรายงานผลการเรียนในแต่ละภาคการศึกษาของมหาวิทยาลัย

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือมีปัญหาด้านการเรียน วิธีการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนในระดับอุดมศึกษา และวิธีการสร้างแบบสอบถาม

2.2 นำข้อมูลและแนวคิดที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถามสำหรับครูในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ

2.3 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาของโปรแกรมฯ ระยะเวลา วิทยากร สื่อ อุปกรณ์ และวิธีการสอน จำนวน 12 ข้อ ซึ่งคำถามดังกล่าวมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ต (Likert's Rating Scale) 5 ระดับ คือ (5) เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4) เห็นด้วย (3) ปานกลาง (2) ไม่เห็นด้วย และ (1) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

คะแนน	1.00-2.33	หมายถึงระดับน้อย
คะแนน	2.34-3.66	หมายถึงระดับปานกลาง
คะแนน	3.67-5.00	หมายถึงระดับมาก

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งจะต้องมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ชื่อรายการในแบบสอบถามฉบับนี้มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure) ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีประเด็นสำคัญๆ 3 ประเด็น

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ด้านหลักสูตรและการวัดประเมินผล จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งจะต้องมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ชื่อรายการในแบบสอบถามฉบับนี้มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.00

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โดยได้มีการแก้ไขด้านภาษาที่ใช้เพียงเล็กน้อย

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การนำโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนไปใช้

ในการวิจัยระยะนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนไปใช้ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: การเตรียมความพร้อม โดยผู้วิจัยได้เตรียมการดังนี้

1. เชิญนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเข้ารับทราบรายละเอียดของโครงการ
2. นักศึกษาส่งใบตอบรับการเข้าร่วมโครงการ
3. วิทยากรศึกษาวัตถุประสงค์ของการอบรม เนื้อหาและรูปแบบการอบรม ซ้อมการบรรยายและเตรียมการจัดกิจกรรมให้ดึงดูดความสนใจของนักศึกษา และแบ่งความรับผิดชอบในการเตรียมสื่อการสอนและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม รวมถึงสถานที่และของว่าง
4. ติดต่อนักศึกษาในกลุ่มเป้าหมายเพื่อนัดหมายวันอบรม โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ลงความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่าควรเป็นทุกวันพุธ เวลา 16:30:00-18:00 น. และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ต้องการมีกิจกรรมทุกวันพฤหัสบดี เวลา 16:30-18:00 น.
5. ติดต่อนักศึกษาเพื่อยืนยันวันเวลาที่จัดการอบรมก่อนวันอบรม 1 วัน

ขั้นตอนที่ 2: การอบรม คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการอบรมโดยการนำโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อจัดการอบรมให้กับนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน กลุ่มละ 7 คน จำนวน 2 กลุ่ม เป็นเวลา 7 ครั้งๆ ละประมาณ 1.30 ชั่วโมง (คิดเป็น 10 ชั่วโมง 30 นาที) ตามตารางการอบรม ดังนี้

ตาราง 2 กิจกรรมในโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

สัปดาห์ที่/วันที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1	เรื่องการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย ปฏิทิน / สมุดบันทึกนัดหมาย	บุคลากร DSS
2	ทดสอบก่อนเรียน เรื่องทักษะการจดเนื้อหาที่เรียน ทดสอบหลังเรียน	บุคลากร DSS
3	ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	บุคลากร DSS
4	ทดสอบก่อนเรียน เทคนิคการอ่าน (วิธีที่ 1)	บุคลากร DSS
5	เป้าหมายในชีวิต	บุคลากร DSS
6	เทคนิคการอ่าน (วิธีที่ 2) ทดสอบหลังเรียน	บุคลากร DSS
7	การขอความช่วยเหลือในห้องเรียน	บุคลากร DSS
8	สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมฯ	

หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยได้ทำแผนการสอนแต่ละสัปดาห์ขึ้น ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ วันเวลาสอน จำนวนผู้เรียน อุปกรณ์ที่ต้องใช้ กิจกรรมและเวลาที่ใช้ (ตัวอย่างแผนการสอน ภาคผนวก 2) โดยรูปแบบกิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรมฯ นี้มีดังนี้

1. การบรรยาย ในการอบรมแต่ละครั้ง วิทยากรจะเริ่มด้วยการบรรยายซึ่งใช้เวลาประมาณ 15-30 นาที เรื่องที่บรรยายมักเป็นเรื่องเล่าหรือคำถามที่กระตุ้นความสนใจของนักศึกษาและสร้างให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของเรื่องที่บรรยาย เนื้อหาของการบรรยายจะมุ่งไปที่วิธีหรือเทคนิคการเรียนโดยตรง ไม่เยิ่นเย้อ และหลีกเลี่ยงเนื้อหาวิชาการ เน้นบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นกันเอง สนุกสนาน วิทยากรมักใช้คำถามกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้มีการซักถามได้ตลอดเวลา การบรรยายนี้จึงเป็นไปแบบปฏิสัมพันธ์สองทาง (Interactive Learning)

2. การทำกิจกรรมเดี่ยว เมื่อวิทยากรสอนเรื่องทักษะวิชาการ กิจกรรมเดี่ยวเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทดลองใช้เทคนิคที่เพิ่งเรียนรู้ไปและฝึกฝนทักษะใหม่นั้นให้เกิดความชำนาญมากขึ้น ส่วนในการสอนทักษะการเรียนรู้หรือทักษะการใช้ชีวิต กิจกรรมเดี่ยวช่วยให้นักศึกษาได้วิเคราะห์และเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับสถานการณ์ในชีวิตจริงด้วยการนำวิธีที่วิทยากรสอนมาใช้กับชีวิตจริงของตน ซึ่งมีตัวอย่างของกิจกรรมเดี่ยวดังนี้

2.1 การฝึกจับใจความจากภาพเคลื่อนไหววิดีโอ และจดเนื้อหาสำคัญลงบนกระดาน

2.2 การฝึกอ่านจับใจความจากใบงาน

2.3 การเขียนปัญหาของตนและวิธีแก้ปัญหาลงบนกระดานโปสเตอร์

3. การทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นการให้นักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกันทั้งกลุ่ม เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร และความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนี้ ตัวอย่างของกิจกรรมกลุ่มเรื่อง “การแก้ปัญหา” มีกระบวนการดังนี้

3.1 ผู้สอนกำหนดให้นักศึกษาแต่ละคนเขียนปัญหาของตนและวิธีแก้ปัญหาลงบนกระดานโปสเตอร์

3.2 ให้เพื่อนในกลุ่มแต่ละคนเดินเวียนกันไปเขียนความคิดเห็นของตนเพื่อเสนอทางแก้ปัญหาเพิ่มอีก 1 ข้อ

3.3 เมื่อเพื่อนเขียนครบทุกคนแล้ว ให้เจ้าของปัญหาตัดสินใจเลือกวิธีที่เหมาะสมกับตนที่สุด ซึ่งอาจเลือกได้มากกว่า หนึ่งวิธีก็ได้ พร้อมอธิบายเหตุผลว่าทำไมจึงเลือกวิธีการนั้นๆ

3.4 เมื่อเลือกวิธีการนั้นๆ แล้ว ให้นำไปลองใช้จริง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการอบรม หลังการอบรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยการร่วมประชุมกันกับบุคลากร DSS เพื่อสรุปผลของการอบรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการรวบรวมผลการเรียนของนักศึกษาทุกคนในชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 โดยเก็บรวบรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นทั้งคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาคเรียนก่อนการอบรมและภาคเรียนหลังการอบรม เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้ง 2 ภาคเรียน
2. นักศึกษาตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนหลังการอบรมสิ้นสุดลงแล้ว
3. ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อโปรแกรมฯ เป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยระยะนี้แบ่งได้เป็น 2 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1: ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา วิเคราะห์โดยคำนวณหาส่วนต่างของคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาแต่ละคน แล้วใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยของเพื่อนในชั้นเดียวกันเพื่อใช้เปรียบเทียบความก้าวหน้าของนักศึกษาที่เข้าโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

ส่วนที่ 2: ข้อมูลด้านความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ส่วนที่ 3: ข้อมูลด้านความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน ซึ่งในส่วนนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์นักศึกษาเป็นรายบุคคล มีการเก็บข้อมูลโดยการบันทึกเสียงและถอดคำพูดออกมาแบบคำต่อคำ จากนั้น ได้มีการนำมาจัดสรุปเป็นประเด็นสำคัญๆ

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าดัชนีของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item - Objective Congruence หรือ IOC) (Turner; & Carlson. 2004)

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) (สุพรรณณี วรรณเพชร. 2551)

สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องแปลให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (สุพรรณณี วรรณเพชร. 2551: 86)

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนทั้งหมด

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สุพรรณณี วรรณเพชร. 2551)

สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนทั้งหมด

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric Statistics)

ในการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test (นิภา ศรีไพโรจน์, 2533)

สูตร

$$D = Y - X$$

เมื่อ

D แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนสอนและคะแนนหลัง

สอน

X แทน คะแนนที่ได้จากการวัดก่อนสอน

Y แทน คะแนนที่ได้จากการวัดหลังสอน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารูปแบบการช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษานักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) คณะผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 3 - 10 นี้

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

ชื่อ	คะแนนเฉลี่ย			คะแนนเฉลี่ยสะสม		
	ก่อนเข้า โปรแกรมฯ	หลังเข้า โปรแกรมฯ	ส่วนต่าง	ก่อนเข้า โปรแกรมฯ	หลังเข้า โปรแกรมฯ	ส่วนต่าง
ชั้นปีที่ 2						
A	1.75	3.02	1.27	1.63	2.10	0.48
B	1.71	2.21	0.86	1.69	1.94	0.30
C	1.60	2.52	0.92	1.76	2.04	0.29
D	1.80	2.71	0.91	1.78	2.11	0.34
E	1.64	2.68	1.04	1.95	2.17	0.23
F	1.78	2.39	0.61	2.02	2.12	0.11
G	2.30	2.86	0.56	2.15	2.40	0.25
ชั้นปีที่ 3						
H	2.57	2.55	-0.02	1.85	1.98	0.13
I	2.31	2.42	0.11	1.99	2.09	0.10
J	2.06	2.37	0.31	2.14	2.17	0.03
K	2.18	2.42	0.24	2.17	2.23	0.06
L	2.50	2.35	-0.15	2.00	2.05	0.05
M	2.50	2.52	0.02	2.16	2.25	0.09
N	2.42	2.92	0.50	2.19	2.36	0.17

จากตาราง 3 แสดงว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน มีนักศึกษาจำนวน 6 คนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 และมีนักศึกษาจำนวน 7 คนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 แต่หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน นักศึกษาทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2.00 และมีนักศึกษาถึง 13 คน ที่มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2.00 มีนักศึกษาเพียงคนเดียวเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 2.00 (1.98) นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่านักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 12 คนจากทั้งหมด 14 คน มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น มีเพียง 2 คนเท่านั้นที่มีคะแนนลดลงเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงขึ้น

ตาราง 4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วม
โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

นักศึกษา	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่างของ คะแนน D=Y-X	ลำดับที่ของความ แตกต่าง	ลำดับตามเครื่องหมาย	
	ก่อนเข้า โปรแกรมฯ (X)	หลังเข้า โปรแกรมฯ (Y)			+	-
	A	1.75			3.02	1.27
B	1.71	2.21	0.50	10	10	
C	1.60	2.52	0.92	12	12	
D	1.80	2.71	0.91	11	11	
E	1.64	2.68	1.04	13	13	
F	1.78	2.39	0.61	9	9	
G	2.30	2.86	0.56	8	8	
H	2.57	2.21	-0.36	-6		-6
I	2.31	2.42	0.11	2	2	
J	2.06	2.32	0.31	5	5	
K	2.18	2.42	0.24	4	4	
L	2.50	2.35	-0.15	-3		-3
M	2.50	2.52	0.02	1	1	
N	2.42	2.92	0.50	7	7	
T = 9*					T+ = 96	T- = 9

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (n= 14, t = 25)

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนหลังได้เข้าร่วม
โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

นักศึกษา	คะแนนเฉลี่ยสะสม		ผลต่างของ คะแนน $D=Y-X$	ลำดับที่ของความ แตกต่าง	ลำดับตามเครื่องหมาย	
	ก่อนเข้า โปรแกรมฯ (X)	หลังเข้า โปรแกรมฯ (Y)			+	-
A	1.63	2.10	0.48	14	14	
B	1.69	1.94	0.30	12	12	
C	1.76	2.04	0.29	11	11	
D	1.78	2.11	0.34	13	13	
E	1.95	2.17	0.23	9	9	
F	2.02	2.12	0.11	7	7	
G	2.15	2.40	0.25	10	10	
H	1.85	1.94	0.09	4.5	4.5	
I	1.99	2.09	0.13	8	8	
J	2.14	2.17	0.10	6	6	
K	2.17	2.23	0.03	1	1	
L	2.00	2.05	0.06	3	3	
M	2.16	2.25	0.05	2	2	
N	2.19	2.36	0.09	4.5	4.5	
$T = 0^*$					$T+ = 105$	$T- = 0$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($n = 14$, $t = 25$)

จากตาราง 5 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีปัญหาทางการเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการความช่วยเหลือด้านการเรียนกับค่าเฉลี่ยของเพื่อนที่ไม่มีปัญหาทางการเรียน

นักศึกษา	คะแนนเฉลี่ย			คะแนนเฉลี่ยสะสม		
	ก่อนเข้า	หลังเข้า	ส่วนต่าง	ก่อนเข้า	หลังเข้า	ส่วนต่าง
	โปรแกรมฯ	โปรแกรมฯ		โปรแกรมฯ	โปรแกรมฯ	
A	1.75	3.02	1.27	1.63	2.10	0.48
B	1.71	2.21	0.86	1.69	1.94	0.30
C	1.60	2.52	0.92	1.76	2.04	0.29
D	1.80	2.71	0.91	1.78	2.11	0.34
E	1.64	2.68	1.04	1.95	2.17	0.23
F	1.78	2.39	0.61	2.02	2.12	0.11
G	2.30	2.86	0.56	2.15	2.40	0.25
ค่าเฉลี่ยของศ. ที่มี ปัญหาทางการเรียน	1.79	2.68	0.89	1.84	2.13	0.29
ค่าเฉลี่ยของเพื่อนที่ ไม่มีปัญหาทางการเรียน	2.75	3.08	0.33	2.88	2.93	0.05

ตาราง 6 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนชั้นปีที่ 2 ก่อนเข้าร่วมโครงการความช่วยเหลือด้านการเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 6 คนจากทั้งหมด 7 คน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 แต่หลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 2.00 ส่วนคะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ นั้น นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 5 คน จากทั้งหมด 7 คนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 และมีเพียง 2 คนเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 2.00 แต่หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ แล้ว นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 6 คนจากทั้งหมด 7 คนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 2.00

เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเพื่อนในชั้นเดียวกัน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ กลุ่มนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ย 1.79 แต่หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ย 2.68 เห็นได้ว่านักศึกษากลุ่มนี้มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นถึง 0.89 ในขณะที่เพื่อนที่ไม่มีปัญหาการเรียนในชั้นเดียวกันมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยก่อนจัดโปรแกรมฯ 2.75 และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยหลังจัดโปรแกรมฯ 3.08 โดยที่มีคะแนนโดยเฉลี่ยสูงขึ้นเพียง 0.33 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยสะสม นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนเข้าโปรแกรมฯ 1.84 แต่หลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนน

สะสมเฉลี่ยเท่ากับ 2.13 จึงเห็นได้ว่านักศึกษากลุ่มนี้มีคะแนนสูงขึ้น 0.29 ในขณะที่เพื่อนที่ไม่มีปัญหาการเรียน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนจัดโปรแกรมฯ 2.88 และหลังจัดโปรแกรมฯ 2.93 จึงเห็นว่านักศึกษาที่ไม่มีปัญหาทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงขึ้นเพียง 0.05 เท่านั้น

ตาราง 7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ชั้นปีที่ 2 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

นักศึกษา	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่างของ คะแนน D=Y-X	ลำดับที่ของความ แตกต่าง	ลำดับตามเครื่องหมาย	
	ก่อนเข้า โปรแกรมฯ (X)	หลังเข้า โปรแกรมฯ (Y)			+	-
A	1.75	3.02	1.27	7	7	
B	1.71	2.21	0.50	1	1	
C	1.60	2.52	0.92	5	5	
D	1.80	2.71	0.91	4	4	
E	1.64	2.63	1.04	6	6	
F	1.78	2.39	0.61	3	3	
G	2.30	2.86	0.56	2	2	
T = 0*					T+ = 28	T- = 0

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (n = 7, t = 3)

ตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีปัญหาทางการเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า นักศึกษาทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าคะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

นักศึกษา	คะแนนเฉลี่ยสะสม		ผลต่างของ คะแนน D=Y-X	ลำดับที่ของความ แตกต่าง	ลำดับตามเครื่องหมาย	
	ก่อนเข้า โปรแกรมฯ (X)	หลังเข้า โปรแกรมฯ (Y)			+	-
	A	1.63			2.10	0.48
B	1.69	1.94	0.25	3.5	3.5	
C	1.76	2.04	0.29	5	5	
D	1.78	2.11	0.34	6	6	
E	1.95	2.17	0.23	2	2	
F	2.02	2.12	0.11	1	1	
G	2.15	2.40	0.25	3.5	3.5	
T = 0*					T+ = 28	T- = 0

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($n = 7, t = 3$)

จากตาราง 8 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า นักศึกษาทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าคะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสม ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาด้านการเรียนและได้รับโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนกับค่าเฉลี่ยของเพื่อนที่ไม่มีปัญหาทางการเรียน

ชื่อ	คะแนนเฉลี่ย			คะแนนเฉลี่ยสะสม		
	ก่อนเข้า	หลังเข้า	ส่วนต่าง	ก่อนเข้า	หลังเข้า	ส่วนต่าง
	โปรแกรมฯ	โปรแกรมฯ		โปรแกรมฯ	โปรแกรมฯ	
H	2.57	2.55	-0.02	1.85	1.98	0.13
I	2.31	2.42	0.11	1.99	2.09	0.10
J	2.06	2.37	0.31	2.14	2.17	0.03
K	2.18	2.42	0.24	2.17	2.23	0.06
L	2.50	2.35	-0.15	2.00	2.05	0.05
M	2.50	2.52	0.02	2.16	2.25	0.09
N	2.42	2.92	0.50	2.19	2.36	0.17
ค่าเฉลี่ยของ นศ.ที่มี ปัญหาทางการเรียน	2.36	2.51	0.15	2.07	2.16	0.09
ค่าเฉลี่ยของเพื่อนที่ไม่ มีปัญหาการเรียน	3.09	3.38	0.29	2.88	3.00	0.12

จากตาราง 9 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 2.00 โดยที่นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.57 ส่วนนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ 2.06 แต่หลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ แล้ว นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนส่วนใหญ่จำนวน 5 คนจากทั้งหมด 7 คนมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น มีนักศึกษาเพียง 2 คน เท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยลดลง

อย่างไรก็ตาม เมื่อตรวจสอบวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียน พบว่า นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน 2 คน ที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เนื่องจาก ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ นั้นนักศึกษาทั้งสองคนได้ถอนรายวิชาที่มีแนวโน้มว่าจะไม่ผ่าน 2 วิชา เป็นผลให้คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเพื่อนในชั้นเดียวกัน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยทั้งกลุ่ม 2.36 แต่หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.51 เห็นได้ว่านักศึกษากลุ่มนี้มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น 0.15 ในขณะที่เพื่อนที่ไม่มีปัญหาการเรียนในชั้นเดียวกันมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยก่อนจัดโปรแกรมฯ 3.09 และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยหลังจัดโปรแกรมฯ 3.38 ทำให้เห็นว่ากลุ่มเพื่อนที่ไม่มีปัญหาด้านการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเพียง 0.29

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียน 2 คนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 และอีก 5 คนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป แสดงว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.07 แต่หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงขึ้น โดยนักศึกษา 6 คนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 2.00 และมีเพียงหนึ่งคน (นักศึกษา H) ที่ยังมีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 (1.98) นักศึกษาทั้งกลุ่มจึงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยสะสมเฉลี่ย 2.16 โดยมีคะแนนสูงขึ้น 0.09 ในขณะที่เพื่อนที่ไม่มีปัญหาการเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนจัดโปรแกรมฯ 2.88 และหลังจัดโปรแกรมฯ 3.00 เห็นว่าคะแนนสูงขึ้นเพียง 0.12 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของเพื่อนในชั้นเรียน

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

คนที่	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่างของ คะแนน $D=Y-X$	ลำดับที่ของความ แตกต่าง	ลำดับตามเครื่องหมาย	
	ก่อนเข้าโปรแกรม	หลังเข้าโปรแกรม			+	-
	๓ (X)	๓ (Y)				
H	2.57	2.55	-0.02	-1		-1
I	2.31	2.42	0.11	4	4	
J	2.06	2.37	0.31	6	6	
K	2.18	2.42	0.24	5	5	
L	2.50	2.35	-0.15	-2		-2
M	2.50	2.52	0.02	3	3	
N	2.42	2.92	0.50	7	7	
$T = 3^*$					$T_+ = 25$	$T_- = 3$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($n = 7, t = 3$)

ตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ จำนวน 5 คนจากทั้งหมด 7 คนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าคะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

คนที่	คะแนนเฉลี่ยสะสม		ผลต่างของ คะแนน D=Y-X	ลำดับที่ของความ แตกต่าง	ลำดับตามเครื่องหมาย	
	ก่อนเข้าโปรแกรม	หลังเข้า โปรแกรม			+	-
	X	Y				
H	1.85	1.98	0.13	6	6	
I	1.99	2.09	0.10	5	5	
J	2.14	2.17	0.03	1	1	
K	2.17	2.23	0.06	3	3	
L	2.00	2.05	0.05	2	2	
M	2.16	2.25	0.09	4	4	
N	2.19	2.36	0.17	7	7	
T = 0*					T+ = 28	T- = 0

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (n = 7, t = 3)

ตาราง 11 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียน หลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า นักศึกษาทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าคะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนที่มีต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน มีรายละเอียดดังตาราง 12

ตาราง 12 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

รูปแบบความช่วยเหลือ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
เนื้อหาของโปรแกรมฯ	3.58	.56	ปานกลาง
ระยะเวลาที่จัดโปรแกรมฯ	3.25	.46	ปานกลาง
วิทยากรในโปรแกรมฯ	3.60	.69	ปานกลาง
สื่อ อุปกรณ์ และวิธีการสอนในโปรแกรมฯ	3.78	.53	มาก
รวม	3.55	.38	ปานกลาง

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.38$) ซึ่งแตกต่างจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับ สื่อ อุปกรณ์ และวิธีการสอนในโปรแกรมฯ ในระดับมาก โดยให้คะแนนด้านนี้มากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$, $SD = .53$) และให้คะแนนด้านระยะเวลาที่จัดโปรแกรมฯ น้อยที่สุด คือ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$, $SD = .46$)

3. ข้อมูลการสัมภาษณ์นักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน ซึ่งนักศึกษาทั้ง 14 คน ได้แสดงความคิดเห็นโดยแบ่งออกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 ความประทับใจต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

จากการสัมภาษณ์รายบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่รู้สึกดีใจและประทับใจที่ได้รับความช่วยเหลือเพื่อให้ตนเรียนดีขึ้น แม้ว่านักศึกษาบางคนไม่เห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในช่วงแรก แต่ต่อมาก็เข้าใจว่า โปรแกรมฯ นี้ทำให้ตัวเองสามารถอยู่ในโปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษต่อไปได้

ครั้งแรกที่มาสัมภาษณ์ และรับแจ้งรายละเอียดของโครงการฯ อาจารย์บอกอะไรมาเข้าใจหมดเลย แต่พอเข้าโครงการนี้ปุ๊บ วันแรก งง เฮ้ย อะไร การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย หน่วยแรกเข้าใจ พอหน่วย 2 เหมือนการเรียน เหมือนการสอนตั้งแต่... เหมือนกับว่า ต้องทำยังไงๆ นะ หลังสอบกลางภาคปุ๊บ ผลการเรียนออกมา เข้าใจเลยว่าเพราะอะไรอาจารย์ถึงช่วย

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

นักศึกษาส่วนใหญ่รายงานว่า ตนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากทักษะทางการเรียนสูงขึ้น เช่น การอ่านจับใจความ การจดเนื้อหาที่เรียน ทั้งๆ ที่ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตนไม่ทราบวิธีการจดคำบรรยายของอาจารย์ จึงจดเนื้อหาไม่ทัน โปรแกรมนี้ยังสอนเรื่องการย่อเนื้อหาเพื่อเตรียมสอบและการแก้งข้อสอบด้วย

พวกหนูได้ซีท 4-5 แผ่น เป็นตัวอักษรทั้งหน้า พวกหนูก็ใช้เทคนิคที่อาจารย์สอน ได้ย่อ จะได้อ่านแต่ใจความสำคัญ อ่านเร็ว อ่านคำยาก ช่วงที่สอบหนูก็ทำแบบนั้น แล้วรู้สึกทำให้หนูจำได้มากขึ้นกว่าเดิม มันเป็นใจความสำคัญเลย มันตรงกับข้อสอบ เรารู้สึกว่าทำได้มากขึ้น เราไม่ได้เดาข้อสอบค่ะ เราทำได้จากตัวเราจริงๆ รู้สึกดีใจค่ะ ไม่คิดเหมือนกันว่าตัวเองจะทำได้เยอะ

นักศึกษาบางคนเล่าว่า เพื่อนของตนบางคนที่ไม่มีปัญหาด้านการเรียนก็ต้องการเข้าร่วมโปรแกรมฯ นี้เช่นกันเพราะต้องการเรียนรู้ “เทคนิคการเรียน” ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยพบว่านักศึกษา 2 คนยังไม่สามารถนำทักษะทางวิชาการที่สอนในโปรแกรมฯ ไปใช้ได้จริง

3.3 เจตคติทางบวกต่อการเรียน

นักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนมักมีเจตคติทางลบต่อการเรียน แต่นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ส่วนใหญ่รายงานว่า หลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ แล้ว เขาไม่คิดว่าการเรียนเป็นเรื่องน่าเบื่ออีกต่อไป เจตคติที่ดีต่อการเรียนทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นและใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้นด้วย

เปลี่ยนไปเยอะมากเลย เข้าเรียนก่อนตลอด งานส่งตลอด ไม่เคยขาด หนังสือก่อนสอบ อ่านครบ สอบเสร็จนั่งทบทวน เอามาแชร์กับเพื่อน อยู่คนเดียว อยู่แต่กับกองหนังสือ เพื่อนๆ เข้าไปในห้องบอกว่าเก็บห้องมั้งนะ มีทั้งกระดาษโน้ต ทั้งหนังสืออะไรเกะกะ ห้องรกมากๆ ถ้าจัดเรียงนี้แล้วหนูหาของไม่เจอ แต่พอกรกหนูรู้ว่าอะไรอยู่ตรงไหน

พอเรียนเสร็จ ก็กลับไปสรุป ลองไปดูหนังสือหนูเมื่อก่อน หนังสือที่ซื้อมาหนูว่าไม่คุ้มเลย ไม่ได้จดอะไรลงไปเลย แต่พอมาเทอมนี้หนังสือมันมีค่าค่ะอาจารย์ แต่ละวิชา หายไปแยะเลย เพราะหนูจดไว้ในหนังสือหมดเลย

3.4 ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

นักศึกษาเกิดความมั่นใจว่าตนสามารถเรียนได้เหมือนเพื่อนคนอื่น ความมั่นใจในตนเองที่สูงขึ้นส่งผลให้นักศึกษาค่อยๆ สร้างภาพลักษณ์ทางบวกของตัวเองขึ้น

รู้ผลคะแนนแล้ว แบบ ดีใจๆ มากเลย โอ้โฮ ทำได้อะ ดีใจมากๆ เลย โทบอกพ่อว่าคะแนนสอบผ่านทุกวิชาเลยนะ

คณะผู้วิจัยเองก็สังเกตเห็นว่า นักศึกษาบางคนมีความมั่นใจมากขึ้น เมื่อมีวิทยากรมาบรรยาย มักมีคำถามหรือแสดงความคิดเห็น บางครั้งทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการกล่าวขอบคุณวิทยากร และมีสีหน้ายิ้มแย้ม แจ่มใส รื่นเริง อารมณ์ดีอยู่เสมอ นอกจากสิ่งที่ตัวเองรู้สึกได้จากผลการเรียนที่ดีขึ้นแล้ว คำชมจากอาจารย์ พ่อแม่ และเพื่อนก็ทำให้นักศึกษาเหล่านี้เกิดความภาคภูมิใจ เช่น

จากหน้ามือเป็นหลังมือเลยคะ เพื่อนชมว่า ขยันขึ้นนะเดี๋ยวนี้ เพื่อนยังพูดเลยว่าทำไมไม่ตั้งใจเรียนตั้งแต่เทอมหนึ่ง ก็เรียนเก่ง คะแนนออกมาดีกว่าเขาด้วยซ้ำ

หนูถามพ่อก่อนว่า คะแนนเต็มเท่านี้ พ่อว่าหนูได้เท่าไร เขาจะทายมา หนูรับรู้ได้ว่าเขาภูมิใจคะ เขาทายมาต่ำกว่าที่หนูได้

3.5 พฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวก

นักศึกษาหลายคน que เข้าโปรแกรมฯ รู้ตัวว่า ตนเองมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป พฤติกรรมบางอย่างสามารถเปลี่ยนไปได้ด้วยคำพูดเพียงไม่กี่ประโยคที่พูดไปเพียงไม่กี่ครั้ง ตัวอย่างเช่น นักศึกษาคนหนึ่งเล่าให้ฟังว่า “หนูจำคำพูดของอาจารย์ได้ ... ถ้าเรามีเหตุจำเป็น ก็ให้เข้าสายดีกว่าไม่เข้า”

ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของนักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ เปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนหลายคนตรงเวลามากขึ้น เช่น เมื่อนัดกับเพื่อนไว้ ก็จะเป็นฝ่ายมารอก่อน และเดินทางมาถึงมหาวิทยาลัยก่อนเวลาเรียนเสมอ นักศึกษาคนหนึ่งเล่าว่า

เมื่อก่อนนั้นเราไม่รู้คุณค่าของเวลา เราใช้เวลากับเรื่องไม่เป็นเรื่อง เทียวเล่น หนูกลับบ้านบ่อย ตอนปีหนึ่ง หนูกลับทุกอาทิตย์ แต่ตอนนี้ไม่แล้วคะ เพราะว่างานมันเยอะ แล้วก็บอกแม่ว่า การบ้านหนูเยอะ กลับไม่ได้แล้วแหละ เหมือนตอนปี 1 นั้นโดนโทรแม่เลย

เดี๋ยวนี้ไม่อยากขาด ไม่อยากทำตัวเหมือนที่แล้วที่ต้องเกือบโดนออก ขนาดนอนดึก ก็ต้องลุกขึ้นให้ไหว ตื่นไม่ไหวก็ต้องลุกขึ้นมา มันติดอยู่ในหัวว่าต้องลุกขึ้นมา รู้สึกไม่สบายใจเหมือนกันถ้าไม่มา เพื่อนไม่มาเราก็ม่า

นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ บางคน มีการวางแผนการเรียน และวางแผนชีวิตมากขึ้น นักศึกษาคนหนึ่งยอมรับว่าชีวิตที่วางแผนไว้ดีแล้ว “ไม่ลืมของ” และ “ไม่วุ่นวาย” อีกทั้งยังทำให้ตนมีสมาธิในการเรียน มีความรับผิดชอบมากขึ้น

มันไม่เหนือบ้งงานค้าง เพราะว่าเราได้ทำส่งไปแล้ว แล้วก็รู้เรื่องด้วย เวลาเรียน ถึงเป็นวิชาที่หนูคิดว่ายาก แต่หนูก็เข้าใจค่ะ ก็เหมือนเราแบ่งเวลา แล้วก็มาเรียนครบ เทอมที่ผ่านมา รู้สึกคะแนนดีขึ้น แล้วทำข้อสอบได้ด้วย

ตารางสอบครั้งที่แล้ว หนูเขียนแล้วก็ติดไว้บนหน้ากระจก แล้วหนูจะขีดถูกถ้าหนูอ่านแล้ว ถ้าอ่านหลายรอบ หนูจะขีดหลายครั้ง ... ของหนูจะเป็นกระดาน หนูจะเขียนไว้ว่างานวันนี้ส่งอันนี้ วันนี้ส่งอันนี้

3.6 สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนดีขึ้น

ส่วนด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนนั้น นักศึกษาเหล่านี้รู้สึกว่ามีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น โดยเริ่มจากเพื่อนในโปรแกรมฯ ก่อนโดยทุกคนมีความรู้สึกที่เพื่อนทั้ง 13 คนเป็น “คนหัวอกเดียวกัน” ทั้งที่ก่อนหน้านี้ไม่ได้คุยกันเลย จากนั้นจึงขยายออกไปยังเพื่อนคนอื่นในห้อง หลายคนยอมรับว่าตน “นิสัยดีขึ้น” มีอคติกับเพื่อนน้อยลง คิดถึงความรู้สึกของเพื่อนมากขึ้น เช่น นักศึกษาคนหนึ่งเล่าว่า ปัจจุบันนี้ตนเองสามารถเข้ากลุ่มกับเพื่อนได้มากขึ้น

ช่วยเพื่อนทำงานกลุ่ม แล้วก็ที่สำคัญก็ได้รับฟังความคิดเห็นของคนอื่นค่ะ บางครั้งหนูก็ยอมรับนะค่ะว่าหนูเป็นคนที่ดี พูดไม่รู้เรื่อง คิดอะไรก็จะพูดไปเลย แต่เพื่อนเขาฟังแล้วเขาอาจจะไม่สบายใจ พอหนูมาอยู่จุดนี้ทำให้หนูมีทักษะในการพูดมากขึ้น การเก็บอารมณ์ การใช้ชีวิตอยู่กับคนอื่น เข้าใจความรู้สึกของคนอื่นมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนในภาพรวมหลังเข้าร่วมในโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมในโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนในภาพรวมในระดับปานกลาง
3. นักศึกษามีความเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนในประเด็นต่างๆ ได้แก่
  - 1) ความประทับใจต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน
  - 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
  - 3) เจตคติทางบวกต่อการเรียน
  - 4) มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองมากขึ้น และ
  - 5) พฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวก และ
  - 6) สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนดีขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษารูปแบบการช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษานักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียน โปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนในระดับอุดมศึกษา ก่อนและหลังให้การช่วยเหลือด้วยโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตในการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร เป็นนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน โปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในโปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย โปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย คือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน และสถิตินอนพารามेटริก (Nonparametric) คือ The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน สำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. แบบสัมภาษณ์นักศึกษามีปัญหาทางการเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน: กรณีศึกษาสำหรับนักศึกษาในโปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สามารถสรุปผลการวิจัยตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนในภาพรวมหลังเข้าร่วมในโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมในโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนในภาพรวมในระดับปานกลาง
3. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนในประเด็นต่างๆ ได้แก่ 1) มีความประทับใจต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 3) เจตคติทางบวกต่อการเรียน 4) มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองมากขึ้น 5) พฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวก และ 6) สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนดีขึ้น

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการศึกษารูปแบบการช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษานักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน โปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นั้น ผู้วิจัยขออภิปรายเป็นประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนในภาพรวมหลังเข้าร่วมในโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมในโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ก่อนการเข้าร่วมในโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีผลการเรียนในระดับต่ำมาก ดังจะเห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนนั้น หรือ คะแนนเฉลี่ยสะสม หรือทั้งสองอย่างต่ำกว่า 2.20 ซึ่งผลการเรียนในระดับนี้ ทำให้นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนเสี่ยงที่จะต้องออกจาก การเรียนกลางคัน โดยที่นักศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยและค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยสะสม ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ 1.79 และ 1.84 ตามลำดับ โดยคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงสุดเท่ากับ 2.30 และ 2.15 ตามลำดับ และมีคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำสุดในภาคเรียนที่ผ่านมาเท่ากับ 1.60 และ 1.63 ตามลำดับ

ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยและค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยสะสมก่อน เข้าร่วมโปรแกรมฯ 2.36 และ 2.07 ตามลำดับ โดยที่มีคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงสุด 2.57 และ 2.19 ตามลำดับ ส่วนคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำสุดเท่ากับ 2.06 และ 1.85 ตามลำดับ ผลการเรียน ของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Morrison (1973) ที่รายงานว่า นักศึกษาที่ ต้องออกจาก การเรียนกลางคันส่วนใหญ่มักมีปัญหาในด้านต่างๆ เช่น ขาดการสนับสนุนทางการเงิน นักศึกษา ไม่มีวุฒิภาวะและความมั่นคงทางอารมณ์มากพอ ขาดแรงจูงใจ ขาดความพร้อมทางวิชาการ ขาดการช่วยเหลือ จากเพื่อน นักศึกษาเหล่านี้ร้อยละ 28 ในโครงการวิจัยของ Morrison รายงานว่าตนเองไม่ได้รับความช่วยเหลือ จากมหาวิทยาลัยจึงต้องออกจากสถานศึกษากลางคัน

จากการพิจารณาคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน พบว่ามีคะแนนต่ำมาก จึงมีความเป็นไปได้สูงว่า หากไม่ได้รับการช่วยเหลือใดๆ นักศึกษาเหล่านี้บางคนอาจมี โอกาสต้องออกจาก การเรียนกลางคัน จากการสัมภาษณ์นักศึกษาทั้ง 14 คนเป็นรายบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่ นักศึกษาขาดทักษะทางการเรียน มีปัญหาในการปรับตัวกับการเรียนในระดับอุดมศึกษาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เพิ่งผ่านการเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นปีแรก ปัญหาการปรับตัวที่เกิดขึ้น เช่น ขณะอยู่ที่บ้านมีพ่อแม่คอยดูแลและตักเตือนทั้งด้านการเรียนและชีวิตส่วนตัว แต่เมื่อเข้ามาเรียนใน มหาวิทยาลัย จำเป็นต้องพักอาศัยในหอพักและต้องดูแลตนเองทำให้จัดการตัวเองไม่ได้ นอนดึก ตื่นสาย และ มาเรียนสาย หรือขาดเรียนไปเลย ไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมายหรือส่งงานล่าช้าเนื่องจากผัดวันประกันพรุ่ง ขาดเรียนบ่อย มีเจตคติไม่ดีต่อการเรียน มีความเชื่อผิดๆ ว่าถ้าต้องมาสาย ไม่มาเสียเลยดีกว่า

อย่างไรก็ตาม หลังจากนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนได้เข้าร่วมในโปรแกรมการช่วยเหลือ ด้านการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนในภาพรวมสูงกว่าก่อนเข้า ร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากการสอนให้นักศึกษารู้จักวิธีการเรียนนั้นจะ ช่วยให้เขาสามารถจัดการกับการเรียนในวิชาต่างๆ ได้ นอกจากนี้ทักษะเหล่านี้ยังเป็นประโยชน์กับตัวนักศึกษา ในการจัดการชีวิตในอนาคตด้วย (Brinckerhoff, Shaw, & McGuire, 1993) อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงมีดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง การเข้าร่วมในโปรแกรมการช่วยเหลือทางการเรียนนั้น อาจทำให้นักศึกษาเหล่านี้ตระหนักถึงปัญหาทางการเรียนของตนเอง เพราะได้รับการอธิบายจากคณะผู้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นที่ส่งผลให้นักศึกษามีปัญหาทางการเรียน อีกทั้งวิธีการคัดเลือกนักศึกษาที่เข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำให้รับรู้หรือมีความตระหนักถึงปัญหาทางการเรียนของตนมากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้เน้นย้ำเรื่องพฤติกรรมของนักศึกษาที่ทำให้เสี่ยงต่อการออกจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยกลางคืนในที่สุด ซึ่งการอธิบายนี้อาจมีส่วนทำให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนและพยายามปรับตัวมากขึ้น

ประการที่สอง โปรแกรมฯ ได้รับการออกแบบเพื่อตอบสนองต่อปัญหาของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาที่ขาดทักษะทางการเรียน โปรแกรมนี้จึงเน้นการสอนทักษะทางการเรียน (Study Skills) ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ทักษะทางการเรียนที่สอนในโปรแกรมนี้ เช่น การชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย การจัดสรรเวลาทำงาน เป็นต้น การสอนเรื่องเหล่านี้เป็นการเตรียมตัวให้นักศึกษาทราบว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้สอดคล้องหรือตอบสนองต่อความคาดหวังของมหาวิทยาลัยได้ ทักษะนี้ยังเกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง การจัดการเวลา และการตั้งเป้าหมายในชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องที่นักศึกษาเหล่านี้ทำได้ไม่ดีนัก การสอนให้นักศึกษาสามารถใช้สมรรถนะที่ตนได้รับมอบหมายในแต่ละวิชา และกำหนดส่งงานนั้นๆ ทำให้สามารถจัดการตนเองได้ดีขึ้นด้วย

ประการที่สาม การสอนทักษะการอ่าน การจดบันทึกขณะเรียนก็สำคัญไม่แพ้กัน จาก การทดสอบอย่างไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนบางคนอ่านจับใจความได้ไม่ดี ไม่สามารถเลือกประเด็นที่สำคัญที่ควรจดจำได้ ทำให้จำเนื้อหาจากการอ่านเอกสารต่างๆ ไม่ได้ แต่เมื่อได้รับการสอนทักษะการอ่านและการจดบันทึกซึ่งเป็นวิธีการของมหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ (Cornell University) แล้ว ทำให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการจดบันทึก การสรุป และการจับประเด็นที่สำคัญ อีกทั้งการสอนให้นักศึกษาทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปทุกวัน ทำให้นักศึกษาไม่ต้องอ่านเนื้อหาจำนวนมากในวันก่อนสอบ เนื่องจากได้มีการสรุปประเด็นสำคัญเป็นระยะอยู่แล้ว

ประการที่สี่ การได้เข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนทำให้นักศึกษาเหล่านี้ได้มีโอกาสคุ้นเคยใกล้ชิดกับคณาจารย์และบุคลากร DSS ที่เป็นคณะผู้วิจัย ทำให้เกิดความรู้สึกคุ้นเคยและเป็นกันเอง โดยเฉพาะเมื่อนักศึกษาต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ เช่น หนังสือเบรลล์ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เครื่องช่วยฟังหรือภาษามือสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก็สามารถติดต่อกับบุคลากร DSS เหล่านี้ได้อย่างสนิทสนม ทำให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายง่ายขึ้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์และ/หรือเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วย เนื่องจากงานวิจัยของ Tinto (1996) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65-70) ที่ต้องออกจากกลางคืนมาจากสาเหตุด้านสังคมและ

ความสัมพันธ์ภายในรั้วมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ นักศึกษาให้สัมภาษณ์ว่า รู้สึกอบอุ่นใจที่มีอาจารย์ดูแลเหมือนมีผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ที่คอยดูแลตักเตือนเป็นระยะ

เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นปี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีปัญหาทางการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมในโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีปัญหาทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทุกคน มีคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ทั้งนี้ อาจเนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีปัญหาทางการเรียนมีทั้งคะแนนเฉลี่ยและคะแนนสะสมที่ต่ำมาก ซึ่งอาจทำให้ต้องออกจากการเรียนกลางคันหากมีคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ เมื่อได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสมโดยการได้เข้าร่วมในโปรแกรมฯ ทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้เร็ว มีผลการเรียนที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนพบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า นักศึกษาจำนวน 5 คน จากทั้งหมด 7 คนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ซึ่งมีนักศึกษาเพียง 2 คนเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ ต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ สำหรับปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ นั้น น่าจะเป็นเหตุผลเดียวกับ นักศึกษาชั้นปีที่ 2

อย่างไรก็ตาม สำหรับนักศึกษาอีก 2 คน ที่มีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ ต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ นั้น จากการพิจารณาแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในระบบทะเบียนของมหาวิทยาลัยนั้นพบว่า นักศึกษาทั้ง 2 คนนี้ ได้มีการถอนบางรายวิชาที่มีความเสี่ยงว่าจะไม่ผ่านออกไปก่อน คะแนนที่ได้จึงมาจากรายวิชาที่มั่นใจว่าตนทำได้ดี คะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนก่อนหน้านั้นของนักศึกษา 2 คนนี้จึงค่อนข้างสูง และเมื่อนักศึกษาได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ แล้ว นักศึกษาทั้งสองคนนี้ได้เข้าเรียนและสอบทุกวิชาที่กำหนดเช่นเดียวกับเพื่อนคนอื่นๆ ร่วมชั้นเรียนเดียวกัน จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเล็กน้อย แต่นักศึกษาทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ

2. นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนในภาพรวมในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นแล้วพบว่า ประเด็นที่ได้คะแนนสูงสุด กล่าวคือ นักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก คือ ด้านสื่อ อุปกรณ์ และวิธีการสอนในโปรแกรมฯ ทั้งนี้ เป็นเพราะโปรแกรม

การช่วยเหลือด้านการเรียนได้ถูกออกแบบมาเพื่อสอนทักษะทางการเรียนให้แก่นักศึกษาที่ขาดทักษะเหล่านี้ ในขณะที่เดียวกัน ก็เป็นการจัดการอบรมสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น กระบวนการและวิธีการสอนจึงคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การเสริมแรง และแรงจูงใจที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โปรแกรมนี้จึงมีสื่อและวิธีการสอนที่นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำทักษะที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริง เช่น วิธีการจดบันทึกขณะฟังการบรรยาย และการสรุปประเด็นสำคัญ วิธีการนี้ช่วยให้นักศึกษาสามารถจับประเด็นที่ได้เรียนรู้มาได้ง่ายขึ้น และเมื่อต้องเตรียมตัวสอบ นักศึกษาสามารถอ่านประเด็นสำคัญๆ ในการทบทวนเนื้อหาได้เร็วขึ้น (Byars & Rue, 1994; Stone, 1998) ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาจึงประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

ส่วนประเด็นที่นักศึกษาให้คะแนนน้อยที่สุด เป็นประเด็นด้านเวลาในการจัดโปรแกรมฯ ทั้งนี้ ในระหว่างที่นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมฯ มักเป็นเวลาบ่ายหรือเย็นหลังจากการเรียนวิชาในหลักสูตรฯ เวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่นักศึกษาเริ่มอ่อนล้าจากการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ มาทั้งวัน นอกจากนี้ บางช่วงเวลานักศึกษายังมีงานที่ได้รับมอบหมายจำนวนมาก และบางครั้งต้องเรียนชดเชยในตอนเย็นทำให้รู้สึกเหน็ดเหนื่อยกับการต้องเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมนี้อีก นักศึกษาจึงเห็นว่าระยะเวลาที่จัดโปรแกรมนี้มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ซึ่งถือเป็นคะแนนที่น้อยที่สุด

ประเด็นอื่นๆ ที่นักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลางได้แก่ ด้าน เนื้อหาของโปรแกรมและวิทยากร ทั้งนี้ มีความเป็นไปได้ว่า ระยะเวลาในการอบรมที่อยู่ในช่วงบ่ายหรือเย็นนั้น ส่งผลให้กิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนลดความน่าสนใจลง เพราะความเหนื่อยล้ามาทั้งวัน หากกิจกรรมนี้มีโอกาสหรือความเป็นไปได้ ก็ควรจัดช่วงเวลาอื่น เช่น ตอนเช้าในขณะที่นักศึกษายังมีความสดชื่นและตื่นตัว นักศึกษาอาจประเมินให้คะแนนด้านเนื้อหาและวิทยากรสูงกว่านี้

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยขอตั้งข้อสังเกตว่า เนื่องจากการประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนนี้ได้ทำขึ้นหลังการใช้โปรแกรมสิ้นสุดลง ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนสอบปลายภาค ทำให้นักศึกษาซึ่งมีความเครียดและกังวลเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายที่มีจำนวนมาก และการเตรียมตัวสอบทำให้แสดงความคิดเห็นต่อโปรแกรมส่วนใหญ่ในระดับปานกลาง หากนักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็นหลังจากทราบผลการเรียนแล้ว มีความเป็นไปได้ว่านักศึกษาอาจประเมินความคิดเห็นต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนในระดับที่สูงกว่านี้

3. ผลจากการสัมภาษณ์ นักศึกษามีความคิดเห็นทางบวกต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน ประเด็นที่นักศึกษาแสดงความคิดเห็นนั้น ได้แก่ 1) ความรู้สึกประทับใจต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 3) เจตคติทางบวกต่อการเรียน 4) มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองมากขึ้น 5) พฤติกรรมของตนเองเปลี่ยนไปในทางบวก และ 6) สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนดีขึ้น ทั้งนี้อาจ

เป็นไปได้ว่า นักศึกษาพบว่าตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าพึงพอใจมากขึ้นในการสอบกลางภาค ซึ่งส่งผลให้เกิดกำลังใจในการเรียนมากขึ้น

ในอดีต นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนเหล่านี้มีความเชื่อผิดๆ ว่า ตนจะเสียมารยาทหากเข้าเรียนสาย ประกอบกับนักศึกษาเหล่านี้ไม่มีความมั่นใจในตนเองจึงมักมาเรียนพร้อมเพื่อนสนิทเพียงหนึ่งหรือสองคนเท่านั้น หากเพื่อนขาดเรียน ตนเองก็จะขาดเรียนด้วยเพราะไม่กล้าเข้าเรียนคนเดียว แต่เมื่อมีการจัดกิจกรรมการอบรมเป็นกลุ่ม ทำให้แต่ละคนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนในโปรแกรมนี้มากขึ้น เข้าใจถึงสถานการณ์ของตนเองและเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น เกิดความรู้สึกมั่นใจมากขึ้น ดังเช่นที่Tinto (1996) ได้เสนอแนะว่า ตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการป้องกันการออกกลางคันไม่ใช่เพียงปริมาณของการมีส่วนร่วม แต่เป็นรูปแบบและคุณภาพของการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ มากกว่า ว่ากิจกรรมนั้นจะสามารถทำให้นักศึกษารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Sense of belonging) นั้นๆ ได้มากน้อยเพียงใด การอบรมในโปรแกรมนี้ได้นำเทคนิคการสอนที่ช่วยสร้างการมีส่วนร่วมในห้องเรียน เช่น การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ การเรียนเป็นทีม การวิเคราะห์กรณีศึกษามาใช้ โปรแกรมการช่วยเหลือทางการเรียนนี้จึงส่งผลให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ในทางบวก

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การให้คะแนนในแต่ละวิชานั้น ขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนประจำวิชา ซึ่งอาจมีเกณฑ์ในการวัดผลที่แตกต่างกัน ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้วิจัย
2. นักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ บางคนมีการถอนบางรายวิชาที่มีแนวโน้มว่าจะมีปัญหาหรือไม่ผ่านในภาคเรียนนั้น ซึ่งทำให้คะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียนสูงกว่าที่ควรจะเป็น และทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกับผลการเรียนในภาคเรียนต่อมาที่ได้ลงทะเบียนเรียนครบทุกวิชาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดได้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1. ในการวิจัยครั้งนี้ บุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการจัดอบรมให้แก่นักศึกษาเป็นบุคลากรที่มีภาระหน้าที่ให้บริการสนับสนุนนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษอื่นๆ เช่น มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความบกพร่องทางการเห็น อยู่แล้ว ด้วยภาระงานที่มีอยู่กับเวลาที่จำกัด อาจทำให้จัดการอบรมไม่ได้เต็มที่ หากมีการจัดโปรแกรมเช่นนี้ในครั้งต่อไป ผู้ที่ทำหน้าที่จัดอบรมให้แก่นักศึกษาควรเป็นอาจารย์ทางการศึกษาพิเศษ หรือ บุคลากรที่มีภาระหน้าที่น้อยกว่านี้

2. การวิจัยนี้ เริ่มให้การช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนอยู่ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 หากนักศึกษาได้รับการช่วยเหลือเร็ว ก็จะทำให้ปัญหาการออกจากการเรียนกลางคันลดลงได้มากกว่านี้ แนวคิดที่ใช้ในโปรแกรมนี้ จึงควรถูกนำมาใช้ในการเตรียมตัวนักศึกษาใหม่ก่อนที่จะเกิดปัญหา

3. สถาบันอุดมศึกษาควรเตรียมความพร้อมให้แก่นักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่ไม่สามารถผ่านการสอบคัดเลือกในรอบแรกได้ โดยเนื้อหาควรเน้นด้านการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย การจัดการตัวเอง การตั้งเป้าหมาย ตลอดจนวิธีการเรียนในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมเช่นนี้ ควรจัดให้แก่นักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยประมาณกลุ่มละ 30-50 คน หากจัดเป็นกลุ่มที่ใหญ่เกินไป นอกจากจะไม่ได้ผลแล้ว ยังเป็นการลงทุนที่สูญเปล่าไม่คุ้มค่า ทำให้เสียเวลาทั้งผู้จัดและผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และต้องออกจากการเรียนกลางคัน
2. ควรได้มีการศึกษาโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียนกับนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนในมหาวิทยาลัยอื่นที่มีธรรมชาติเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2551). จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551. สืบค้นจาก http://stat.bora.dopa.go.th/stat/y_stat51.html
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้นจาก [http://www.moe.go.th/edtechfund/fund/images/stories/laws/prb_study\(final\).pdf](http://www.moe.go.th/edtechfund/fund/images/stories/laws/prb_study(final).pdf)
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา. สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-42%20handicap%20MoE.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553 ก). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาทุนทางปัญญาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. สืบค้นจาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=19740&Key=news_research
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553ข). จำนวนและร้อยละของนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน จำแนกตามชั้นและระดับการศึกษา ในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ปีการศึกษา 2551. <http://eis.moe.go.th/eis/stat51/T0006.htm>
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย. นนทบุรี: สหมิตรพริ้นติ้ง.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2533). สถิตินอนพาราเมตริก (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : ไร่ไทยเพรส.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2547). พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547. สืบค้นจาก <http://www.thailandlawyercenter.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538974757&Ntype=19>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2554). <http://regis.skru.ac.th/RegisWeb/webpage/studentLearning.php>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2557). สำนักงานสภามหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก http://web.skru.ac.th/web_gathar/main_page/main.php?type=20#
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2547). การศึกษาการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา 2543-2546. สืบค้นจาก <http://department.utcc.ac.th/research-c/images/stories/file/database/research/47/pdf/4709003T.pdf>
- รังสิต เชื้อคำจันทร์. (2550). รายงานผลการเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการอาชีพบึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย. สืบค้นจาก <http://202.143.171.227/research/rungsit.pdf>
- เรณู ผลสวัสดิ์, ัญญา สรรพศรี, และ จงกลณี อรุณไพโรจน์. (2528). การศึกษาสาเหตุในการออกกลางคันของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://utccjournal.utcc.ac.th/files/2804004.pdf>

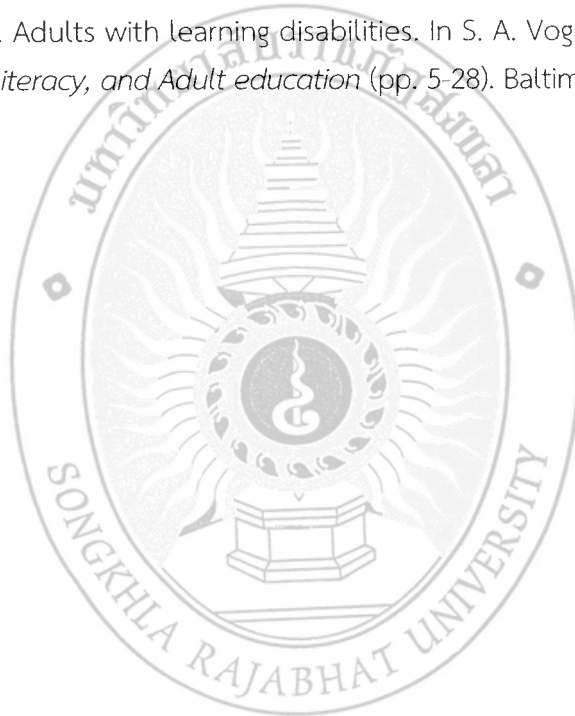
- วิทยากร เชียงกูร. (2555). *การจัดการศึกษาของไทยในช่วงปี 2552-2553: รายงานสภาวะการศึกษาย ปี 52-53*. สืบค้นจาก <http://witayakornclub.wordpress.com/2012/03/12/บทที่-2-การจัดการศึกษาขอ/>
- สพฐ. (2554). *นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ*. สืบค้นจาก <http://www.obec.go.th/node/93>
- สรราวุฒิ สืบรัมย์. (2552). *การศึกษาศาหตุการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. สืบค้นจาก <http://www.eng.kmutnb.ac.th/home/images/stories/PDF/KM/21.pdf>
- สุพรรณณี วรรณเพ็ชร. (2551). *การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนในเครือมารีวิทย์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา. (2555). *การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=สกอ%20ช่วยเหลือ%20นักศึกษา>
- พิการ&source=web&cd=1&ved=0CB4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.mua.go.th%2F~des%2Fknowlege%2520management%2FPresent%2520KM_disabilities%252055.ppt&ei=cjaVULKLF5KGyQGZziGABQ&usq=AFOJCNH_9QYRZsVLFueu5oJ5HHXZpC_jEw&sig2=UgXFFT1PQp1e8AX0Wz2RsA&cad=rja
- หน่วยบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ. (2558). *บริการสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ*. สืบค้นจาก <http://sped.skru.ac.th>
- Bernstein, B. E. (2013). *Written expression learning disorder*. Retrieved from <http://emedicine.medscape.com/article/1835883-overview>
- Brinckerhoff, L. C., Shaw, S. F., & McGuire, J. M. (1993). *Promoting postsecondary education for students with learning disabilities: A handbook for practitioners*. Austin, TX: Pro-ed.
- Byars, L. L., & Rue, L. W. (1994). *Human resource management*. Boston, NY: Irwin.
- Crosby, O., & Mancarz, R. (2012). *The 2004-14 job outlook for college graduates*. Retrieved from <http://www.obec.go.th/node/93>
- Daley, F. (2010). *Why college students drop out and what we do about it*. Retrieved from <http://www.collegequarterly.ca/2010-vol13-num03-summer/daley.html>
- Deshler, D. D., Schumaker, J. B., Lenz, B. K., & Ellis, E. (1984). Academic and cognitive interventions for LD adolescents: Part II. *Journal of Learning Disabilities, 17*, 170-179.
- Farid-ul-Hasnain, S., & Krantz, G. (2011). Assessing reasons for school/college dropout among young adults and implications for awareness about STDs and HIV/AIDS: findings from a population-based study in Karachi, Pakistan. *International Journal of Behavioral Medicine, 18*(2), 122-30.

- Garnett, K. (1998). *Math learning disabilities*. Retrieved from <http://www.ldonline.org/article/5896/>
- Indiana Commission for Higher Education. (2008). *Reaching higher strategic initiatives for education in Indiana*. Retrieved from http://www.in.gov/che/files/2012_RHAM_8_23_12.pdf
- Individuals with Disabilities Education Act of 2004. 20 U. S. C. §1400 et seq. (2004).
- Johnson, J. (1989). *The LD academic support group manual*. Columbus, OH: Association on Handicapped Students Service Programs in Postsecondary Education.
- Knowles, M. (1978). *The adult learner: A neglected species* (2nd ed.). Houston, TX: Gulf.
- Knowles, M. (1986). *Using learning contracts: Practical approaches to individualized and structuring learning*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Knowles, M. (1990). *The adult learner: A neglected species* (4th ed.). Houston, TX: Gulf.
- Kochhar-Bryan, C., Bassett, D., & Webb, K. (2009). *Transition to postsecondary education for students with disabilities*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Lacey, J. N., & Crosby, O. (2005). *Job outlook for college graduates*. Retrieved from <http://www.bls.gov/opub/ooq/2004/winter/art02.pdf>
- Learning Disabilities Association of America. (2015). *Dyscalculia*. Retrieved from <http://ldaamerica.org/types-of-learning-disabilities/dyscalculia/>
- Lieb, S. (1991). *Principles of adult learning*. Retrieved from http://www.lindenwood.edu/education/andragogy/andragogy/2011/Lieb_1991.pdf
- Madaus, J., & Shaw, S. (2012). *College as a realistic option for students with learning disabilities* (2nd ed.). Retrieved from <https://www.cldinternational.org/infosheets/college.asp>
- Martin, E. J., Tobin, T. J., & Sugai, G. M. (2002). Current information on dropout prevention: Ideas from practitioners and the literature. *Preventing School Failure*, 47(1), 10-17.
- Mazzotti, V. L., Test, D. W., & Wood, C. L. (2012). Effects of multimedia goal-setting instruction on students' knowledge of the self-determined learning model of instruction and disruptive behavior. *Journal of Positive Behavior Interventions*. Advance online publication.
- Morrison, J. L. (1973). *Why the disadvantaged drop out: The administrator's view*. Retrieved from <http://horizon.unc.edu/bios/Morrison/papers/3.html>

- Newman, L., Wagner, M., Cameto, R., & Knokey, A. (2009). *The post-high school outcomes of youth with disabilities up to 4 years after high school: A report from the national longitudinal transition study-2 (NLTS2)*. Retrieved from <http://ies.ed.gov/ncser/pdf/20093017.pdf>
- Pauk, W. (2001). *How to study in college* (7th ed.). Boston, NY: Houghton Mifflin.
- Price, L. (1988a). Effective counseling techniques for LD adolescents and adults in secondary and postsecondary settings. *The Journal of Postsecondary Education and Disability*, 6, 7-16.
- Price, L. (1988b). LD support groups work! *The Journal of Counseling and Human Services Professions*, 2, 35-46.
- Race, D. G. (2002). *Learning disability: A social approach*. New York, NY: Routledge.
- Ruey, S. (2010). A case study of constructivist instructional strategies for adult online learning. *British Journal of Educational Technology*, 41(5), 706-720.
- Saucier, C. T., & Gagliano, G. V. (1998). Serving students with disabilities in higher education in the United States of America. In A. Hurst (Ed.), *Higher education and disabilities: International approaches* (pp. 205-226). Brookfield, VT: Ashgate.
- Sommer, M., & Dumont, K. (2011). Psychosocial factors predicting academic performance of students at a historically disadvantaged university. *South African Journal of Psychology*, 41(3), 386-395.
- St. Andrew. (2015). *Study skills support*. Retrieved from <https://www.st-andrews.ac.uk/students/advice/disabilities/studyskillssupport/>
- Stone, A. (1998). The metaphor of scaffolding: Its utility for the field of learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 3(4), 344-364.
- Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: A theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research*, 45, 89-125.
- Tinto, V. (1982). Limits of theory and practice in student attrition. *Journal of Higher Education*, 53(6), 687-700.
- Tinto, V. (1986). Theories of student departure revisited. In J. C. Smart (Ed.), *Higher of education: Handbook of theories and research* (vol. 2; pp. 359-384). New York, NY: Agathon.
- Tinto, V. (1993). *Leaving college: Rethinking the causes and cures of student attrition*. Chicago, IL: University of Chicago.
- Tinto, V. (1996). Reconstructing the first year of college. *Planning for Higher Education*, 25(1) 1-6.
- Tinto, V. (2005). Reflections on retention and persistence: Institutional actions on behalf of student persistence. *Studies in Learning, Evaluation, Innovation & Development*, 2(3), 89-97.

- Tinto, V. (2012). Enhancing student success: Taking the classroom success seriously. *The International Journal of the First Year in Higher Education*, 3(1), 1-8.
- Turner, R. C., & Carlson, L. (2003). Indexes of item-objective congruence for multidimensional items. *International Journal of Testing*, 3(2), 163-171.
- University of Idaho. (2015). *Academic supports & access programs*. Retrieved from <http://www.uidaho.edu/studentaffairs/asap/dss/services/learning-disability-and-adhd-add-services>
- University of Minnesota. (2013). *Check & connect: A comprehensive student engagement intervention*. Retrieved from <http://checkandconnect.umn.edu>.
- U.S. Department of Education. (2011). *Fast facts: Students with disabilities*. Retrieved from <https://nces.ed.gov/fastfacts/display.asp?id=64>
- Vogel, S. A. (1998). Adults with learning disabilities. In S. A. Vogel, & S. Reder, *Learning Disabilities, Literacy, and Adult education* (pp. 5-28). Baltimore, MD: Paul H. Brookes.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร. รุ่งทิวา แยมรุ่ง
ประวัติการศึกษา   ดุษฎีบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่งปัจจุบัน   รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร. สุวพัชร ช่างพินิจ
ประวัติการศึกษา   D.Ed. (Special Education)
University of Melbourne
ตำแหน่งปัจจุบัน   รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและวิเทศสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. ดร. ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์
ประวัติการศึกษา   ดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษาพิเศษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ตำแหน่งปัจจุบัน   ผู้ช่วยคณบดี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
หนังสือยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย

หนังสือแสดงความยินยอมการเข้าร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า นาย / นาง / นางสาว .....

อาศัยอยู่ที่ .....

ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบการช่วยเหลือด้านการเรียน: กรณีศึกษานักศึกษาโปรแกรมการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา” โดย ดร.กฤษยา ก่อสุวรรณ ได้อธิบายต่อข้าพเจ้าแล้วว่า

1. ข้าพเจ้าสามารถที่จะถอนตัวออกจากการวิจัยครั้งนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการเรียนของข้าพเจ้า

2. ผู้วิจัยยินดีตอบคำถามและข้อสงสัยที่ข้าพเจ้าอาจมีตลอดระยะเวลาในการเข้าร่วมการศึกษาครั้งนี้ด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ

3. ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าเป็นความลับ หากงานวิจัยได้รับการเผยแพร่ ผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยชื่ออาสาสมัคร แต่จะรายงานผลในรูปแบบของการสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

4. ข้าพเจ้าทราบว่า ข้าพเจ้าจะไม่ได้รับค่าตอบแทนจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้ หากข้าพเจ้ามีข้อสงสัยหรือคำถามใดๆ เกี่ยวกับการศึกษานี้ ต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม หรือ มีข้อสงสัยเกี่ยวกับสิทธิในฐานะเป็นอาสาสมัครของโครงการวิจัยนี้สามารถติดต่อได้ที่ ดร.กฤษยา ก่อสุวรรณ โทรศัพท์ (074) 336-952 หรือ โทรศัพท์มือถือ 089-797-9699

ลงนาม.....ผู้ยินยอม

ลงนาม.....ผู้วิจัย

ลงนาม.....พยาน

ลงนาม.....พยาน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อโปรแกรมช่วยเหลือด้านการเรียน

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโปรแกรมการช่วยเหลือด้านทักษะการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้าร่วมในโปรแกรมการช่วยเหลือด้านทักษะการเรียนรู้ คำถามชุดนี้ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด และจะไม่มีผลกระทบต่อตัวคุณไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงโปรแกรมดังกล่าวให้เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษารุ่นต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาให้คุณตอบคำถามตามความเป็นจริง

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็น เมื่อ

- 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 2 = ไม่เห็นด้วย
- 3 = ปานกลาง
- 4 = เห็นด้วย
- 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

หากคุณมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านใด กรุณาเขียนความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะลงในช่องว่างที่เตรียมไว้ให้

	ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
	เนื้อหา					
1	สอดคล้องกับปัญหาที่เป็นอยู่					
2	ตรงกับความต้องการ					
3	สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง					
	ระยะเวลา					
4	จำนวนครั้งที่เข้าอบรม					
5	ระยะเวลาที่เข้าอบรม (1-1.30 ชั่วโมง)					
6	ช่วงเวลาที่เข้าอบรม (ตอนบ่ายหรือเย็นหลังเลิกเรียน)					
	วิทยากร					
7	ความเชี่ยวชาญในการอบรม					
8	ความชัดเจนในการสอน					
9	ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย					
	วิธีการสอน และสื่ออุปกรณ์					
10	มีสื่อ อุปกรณ์ (พาวเวอร์ พอยท์ สมุดนัดหมายฯลฯ)					
11	มีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย					
12	เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม					

ข้อเสนอแนะจากการอบรม

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ตัวอย่าง แผนการสอนโปรแกรมการช่วยเหลือด้านการเรียน

ตัวอย่าง

โครงการช่วยเหลือด้านการเรียน การแก้ปัญหา

วัตถุประสงค์ทั่วไป:

จัดการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้วิธีการแก้ปัญหา
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหา

การแก้ปัญหา

วิธีการสอน

การเข้าสู่บทเรียน

1. ทักทายด้วยความสนใจ
2. ถามนักศึกษาว่าใครมีปัญหาบ้าง

ไม่เคยมีปัญหาบ้าง

การจัดกิจกรรม

1. อธิบายว่า ทุกคนมีปัญหามากมาย
2. เปิดวิดีโอกรณีศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของตัวละครในข่าว
3. จัดกลุ่มนักศึกษาตามปัญหาที่เจอ
4. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มอภิปรายถึงสาเหตุของปัญหาของพ่อ แล้วให้นักศึกษาอธิบายเหตุผล
5. ชี้ให้นักศึกษาเห็นว่าทุกปัญหามีสาเหตุมาจากมองปัญหาของคนอื่น เราเห็นได้ชัดเจนกว่ามองปัญหา
6. ให้นักศึกษาเขียนปัญหาของตัวเองและคิดวิธีแก้ปัญหานั้นจริงเพราะไม่มี “ความอยาก”
7. หลังจากนั้น ให้นักศึกษาเลือกวิธีที่ดีที่สุด 2 วิธี
8. ให้นักศึกษาเล่าวิธีแก้ปัญหานั้นให้เพื่อนฟัง แล้วให้เพื่อนลงคะแนนเสียงว่าชอบวิธีไหนมากที่สุด

สรุป

1. ชี้ให้นักศึกษาเห็นว่า เพื่อนอาจเสนอวิธีแก้ปัญหาดังๆ แต่แต่ละคนต้องเลือกวิธีที่เหมาะสมกับตัวเองเพราะเราเป็นเจ้าของปัญหา

สื่อ อุปกรณ์

1. เพาเวอร์พอยท์
2. <https://www.youtube.com/watch?v=BF0sF8t83Kk> กรณีศึกษา – แป้วผู้นำ

สงสาร

3. โปสเตอร์ขาวหรือกระดาษปรีฟ (เท่าจำนวนคน)
4. กระดาษ A4 (เท่าจำนวนคน)
5. ปากกาหัวใหญ่สำหรับเขียนกระดาษ – หลายๆ สี ให้เลือกคนละสี ถ้าสีไม่ซ้ำกันดีก็จะดี (8-10 ด้าม)

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา
2. พิจารณาคำตอบของนักศึกษา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักศึกษาเกิดกำลังใจในการแก้ปัญหา
2. นักศึกษาได้เรียนรู้ว่าคนอื่นอาจเสนอวิธีแก้ปัญหาก็ได้ แต่เจ้าของปัญหาต้องพิจารณาสถานการณ์ของตนเองและใช้เหตุผลในการเลือกวิธีแก้ปัญหาก็เหมาะสมกับตนเอง

ประวัติย่อคณะผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	กุลยา ก่อสุวรรณ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
พ.ศ. 2535	Diploma Child Care for International Students Hertford Regional College Ware Centre, U.K.
พ.ศ. 2539	ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2547	ปริญญาเอก Ed.D. (Special Education) Illinois State University
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2523-2540	พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลราชานุกุล
พ.ศ. 2540-2554	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2554-ปัจจุบัน	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

ณัฐรินทร์ แซ่จุง

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541	ปริญญาตรี	วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาสถิติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พ.ศ. 2550	ปริญญาโท	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2542-2550	อาจารย์ โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ
พ.ศ. 2551-2552	อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2552-2558	ประธานโปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2558	หัวหน้าหน่วยบริการและช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและครอบครัว (Early Intervention) สถาบันพัฒนาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา